

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA
W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH
W
SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 215
im. Piotra Wysockiego
W
Warszawie**

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich /Dz. U. z 1982 r. Nr 35 poz. 228 z p. zm. - tekst jednolity Dz. z 2002 r. Nr 11 poz. 109 z / oraz przepisy wykonawcze w związku z ustawą /.
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /Dz. U. Nr 35, poz. 230 z p. zm./
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii /Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 198/.
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji /Dz. U. Nr 30 poz. 179 z późn. zm./
- Zarządzenie Nr 590 Komendanta Głównego Policji z dnia 24 października 2003 r. w sprawie form i metod działań policji w zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich.
- Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty /Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 z późn. zm./
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem /Dz. U. Nr 26, poz. 226/.
- Uchwała nr 186/2006 Rady Ministrów z dnia 7 listopada 2006 r. w sprawie działań administracji rządowej przeciwko przemocy w szkołach i placówkach oświatowych

SPIS TREŚCI PROCEDUR

Zasady ogólne	4
I. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UZYSKANIA INFORMACJI, ŻE UCZEŃ, KTÓRY NIE UKOŃCZYŁ 18 LAT, UŻYWA ALKOHOLU LUB INNYCH ŚRODKÓW W CELU WPROWADZENIA SIĘ W STAN ODURZENIA, UPRAWIA NIERZĄD, BĄDŹ PRZEJAWIA INNE ZACHOWANIA ŚWIADCZĄCE O DEMORALIZACJI.....	5
II. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL (INNY PRACOWNIK SZKOŁY) ZAUWAŻY, ŻE UCZEŃ PALI PAPIEROSY, E-PAPIEROSY.	6
III. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL (INNY PRACOWNIK SZKOŁY) PODEJRZEWA, ŻE NA TERENIE SZKOŁY ZNAJDUJE SIĘ UCZEŃ BĘDĄCY POD WPŁYWEM ALKOHOLU, NARKOTYKÓW LUB DOPALACZY.	7
IV. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL ZNAJDUJE NA TERENIE SZKOŁY SUBSTANCJĘ PRZYPOMINAJĄCĄ WYGLĄDEM NARKOTYK LUB DOPALACZ.....	9
V. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL PODEJRZEWA, ŻE UCZEŃ POSIADA PRZY SOBIE SUBSTANCJĘ PRZYPOMINAJĄCĄ NARKOTYKI LUB DOPALACZE.....	10
VI. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, PODEJRZENIA ZAISTNIENIA FAKTU KRADZIEŻY NA TERENIE SZKOŁY.....	11
VII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI NA WYPADEK UJAWNIENIA AGRESJI (BÓJKI, WULGARNEGO ZACHOWANIA, USZKODZENIA CIAŁA)	13
VIII....PROCEDURA POSTĘPOWANIA WOBEC UCZNIĄ SPRAWCY CZYNU KARALNEGO LUB PRZESTĘPSTWA.	15
IX. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA WOBEC UCZNIĄ, KTÓRY STAŁ SIĘ OFIARĄ CZYNU KARALNEGO.....	16
X. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UDZIAŁU UCZNIĄ W GRUPACH DESTRUKTYWNYCH (NP. SEKTY, PSEUDOKIBICE, GRUPY PRZESTĘPCZE, SUBKULTURY)	17
XI. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PRZESTĘPCZOŚCI SEKSUALNEJ W TYM GWAŁT, ZMUSZANIE DO INNYCH CZYNNOŚCI SEKSUALNYCH, (NP. MOLESTOWANIE).	18
XII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UZYSKANIA INFORMACJI O WYŁUDZANIU LUB ZASTRASZANIU.	19
XIII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU NIEPOWODZEŃ SZKOLNYCH UCZNIĄ.....	20
XIV. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU FAŁSZERSTWA.....	21
XV. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA NA WYPADEK NIEOBECNOŚCI RODZICÓW UCZNIĄ – BRAKU WŁAŚCIWEJ OPIEKI.....	22
XVI. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA NA WYPADEK UCZENNICY W CIĄŻY	23
XVII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA W PRZYPADKU OSOBY OBCEJ NA TERENIE SZKOŁY.....	24
XVIII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA W SYTUACJI, GDY UCZEŃ NARUSZYŁ ZASADY KORZYSTANIA Z TELEFONÓW KOMÓRKOWYCH I INNYCH URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH NA TERENIE SZKOŁY	25
XIX. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA I WYCHOWAWCY W SYTUACJI NARUSZENIA ZASAD ZWIĄZANYCH Z USPRAWIEDLIWIANIEM NIEOBECNOŚCI UCZNIÓW ORAZ EGZEKWOWANIA OBOWIĄZKU SZKOLNEGO	26
XX. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI NA WYPADEK NIEWŁAŚCIWEGO ZACHOWANIA SIĘ UCZNIÓW WOBEC NAUCZYCIELI I INNYCH PRACOWNIKÓW SZKOŁY.....	27

XXI. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU GDY DZIECKO JEST OFIARĄ LUB UCZESTNIKIEM PRZEMOCY DOMOWEJ.....	28
XXII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI GROŻBY, SYGNAŁU LUB ZACHOWANIA SAMOBÓJCZEGO UCZNIĄ	29
XXIII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI EPIZODU PSYCHOTYCZNEGO UCZNIĄ.....	30
XXIV. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA W SYTUACJI ZAISTNIENIA WYPADKU UCZNIĄ W SZKOLE.....	31
XXV. POSTĘPOWANIE NAUCZYCIELA W SYTUACJI ZAISTNIENIA WYPADKU POWODUJĄCEGO CIĘŻKIE USZKODZENIE CIAŁA LUB ZE SKUTKIEM ŚMIERTELNYM.....	32
XXVI. POINFORMOWANIE BLISKICH O ŚMIERCI DZIECKA BĄDŹ OSOBY DOROSŁEJ – PRACOWNIKA SZKOŁY NA TERENIE SZKOŁY LUB W ZWIĄZKU Z ZAJĘCIAMI SZKOLNYMI, WYCIECZKAMI ITP	33
XXVII. POSTĘPOWANIE NAUCZYCIELA W SYTUACJACH ZAGRAŻAJĄCYCH ZDROWIU I ŻYCIU UCZNIÓW.....	34
XXVIII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU DEWASTACJI MIENIA	50
XXIX. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UJAWNIECIA CYBERPRZEMOCY W SZKOLE....	51
XXX. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU OTRZYMANIA PRZESYŁKI NIEWIADOMEGO POCHODZENIA.....	53
XXXI. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WANDALIZMU I ROZRUCHÓW ULICZNYCH....	54
XXXII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU KATASTROFY BUDOWLANEJ.....	55
XXXIII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU SKAŻENIA PROMIENIOTWÓRCZEGO (radiacyjnego).....	56
XXXIV. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZAGROŻENIA ŚRODKAMI BIOLOGICZNYMI.	57
XXXV. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UŻYCIA TOKSYCZNYCH ŚRODKÓW PRZEMYSŁOWYCH (TSP)	58
XXXVI. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL PODEJRZEWA, ŻE W SZKOLE, NA WYCIECZCE SZKOLNEJ LUB IMPREZACH ORGANIZOWANYCH PRZEZ SZKOŁĘ ZNAJDUJE SIĘ UCZEŃ BĘDĄCY POD WPŁYWEM ALKOHOLU, NARKOTYKÓW LUB DOPALACZY.....	59
XXXVII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UCHYLANIA SIĘ OD REALIZOWANIA OBOWIĄZKU SZKOLNEGO I WAGAROWANIA	61
XXXVIII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU EKSPLOZJI	63
XXXIX. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UTRATY MEDIÓW	64
XL. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZNALEZIENIA PODEJRZANEGO PAKUNKU	65
XLI. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU EWAKUACJI W CZASIE LEKCJI	66
XLII. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU EWAKUACJI W TRAKCIE PRZERWY	70
XLIII. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU POŻARU	72
XLIV. PLAN EWAKUACJI	73

Zasady ogólne

W ramach procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych dana osoba natychmiast zawiadamia dyrekcję o zaistniałym zagrożeniu. Dyrektor szkoły informuje o tym **Szkolny Zespół Reagowania Kryzysowego (SZRK)**.

W zależności od rozmiaru zagrożenia dyrektor powiadamia o zdarzeniu WOW i Kuratorium Oświaty.

W przypadku zagrożeń demoralizacją dzieci i prób samobójczych lub samobójstw dyrektor powołuje **SZRK** w składzie:

- pedagog,
- psycholog,
- wychowawca danej klasy.

W szczególnych przypadkach w zespole mogą nastąpić zmiany. W zależności od potrzeb dyrektor może powołać inne osoby zgodnie z procedurami zawartymi w dokumencie.

W razie zaistniałego wypadku ucznia w szkole dyrektor powołuje **Zespół Powypadkowy** w składzie:

- społeczny inspektor pracy,
- wyznaczony przez dyrektora nauczyciel zapoznany z przepisami BHP,

w szczególnych sytuacjach:

- przedstawiciel organu prowadzącego,
- kurator oświaty,
- przedstawiciel rady rodziców.

W razie zaistniałego wypadku pracownika w szkole dyrektor powołuje **Zespół Powypadkowy** w składzie:

- specjalista ds. BHP,
- społeczny inspektor pracy.

Rodzaje sygnałów dźwiękowych:

- **alarm ewakuacyjny** – 3- krotny przerywany dźwięk dzwonka, 3 sekundy przerwy
- **alarm bunkrujący** – 1 ciągły dźwięk dzwonka trwający do 20 - 30 sekund

I. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UZYSKANIA INFORMACJI, ŻE UCZEŃ, KTÓRY NIE UKOŃCZYŁ 18 LAT, UŻYWA ALKOHOLU LUB INNYCH ŚRODKÓW W CELU WPROWADZENIA SIĘ W STAN ODURZENIA, UPRAWIA NIERZĄD, BĄDŹ PRZEJAWIA INNE ZACHOWANIA ŚWIADCZĄCE O DEMORALIZACJI

PROBLEM: zagrożenie demoralizacją.

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, dyrekcji lub innego pracownika szkoły.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nauczyciel przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje SZRK i dyrektora szkoły.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację.
4. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności.
5. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (*specjalistę do spraw nieletnich i patologii*).
6. Po wykorzystaniu wszystkich środków wychowawczych dyrektor szkoły powiadamia policję.

II. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL (INNY PRACOWNIK SZKOŁY) ZAUWAŻY, ŻE UCZEŃ PALI PAPIEROSY, E-PAPIEROSY.

PROBLEM: palenie papierosów, e-papierosów.

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, dyrekcji lub innego pracownika szkoły.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Każdy pracownik szkoły, który zauważy palącego ucznia wzywa go do zaprzestania palenia i powiadamia o danym fakcie wychowawcę ucznia lub pedagoga.
2. Upoważniona osoba (w porozumieniu z pedagogiem) wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im informację o fakcie palenia papierosów (w tym e-papierosów) przez dziecko. Rozmowa odbywa się w obecności pedagoga lub dyrektora szkoły. Rodzic zobowiązuje się do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. Z przeprowadzonej rozmowy sporządza się notatkę, którą podpisują wszyscy uczestnicy spotkania.
3. Pedagog przeprowadza rozmowę profilaktyczno-ostrzegawczą z uczniem i postępuje zgodnie z założeniami Wewnętrznej Szkolnej Systemu Oceniania.
4. W przypadku powtarzania się tego zjawiska pedagog, w porozumieniu z wychowawcą klasy, wzywa rodziców informuje ich o tym fakcie oraz zaleca rodzicom udanie się z uczniem do specjalisty w celu uzyskania pomocy. Decyzją dyrektora szkoły, uczeń może być zawieszony w prawach ucznia.

III. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL (INNY PRACOWNIK SZKOŁY) PODEJRZEWA, ŻE NA TERENIE SZKOŁY ZNAJDUJE SIĘ UCZEŃ BĘDĄCY POD WPLYWEM ALKOHOLU, NARKOTYKÓW LUB DOPALACZY.

PROBLEM: picie alkoholu, zażywanie narkotyków lub dopalaczy.

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, dyrektora lub innego pracownika szkoły.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nauczyciel/inny pracownik szkoły powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy i pedagoga szkolnego.
2. Wychowawca odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. Zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców/prawnych opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Sporządza notatkę o przekazaniu ucznia rodzicom.
5. Gdy rodzice/prawni opiekunowie odmówią odebrania dziecka lub kontakt z nimi jest niemożliwy, o pozostaniu ucznia w szkole czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
6. Gdy rodzice odmawiają przyścia do szkoły bądź kontakt z nimi jest niemożliwy, a przed przybyciem rodziców dziecko daje powody do interwencji policji (jest agresywne, daje powód do zgorzenia albo zagraża zdrowiu lub życiu innych

- osób), dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji.
7. Wychowawca/pedagog szkolny ustala okoliczności zdarzenia, sporządza notatkę o zajściu, którą podpisują rodzice/prawni opiekunowie ucznia.
  8. Wychowawca i dyrektor szkoły ustalają wobec ucznia karę określoną w Statucie Szkoły.
  9. Pedagog szkolny zaleca rodzicom skorzystanie ze specjalistycznej pomocy psychologiczno – pedagogicznej dotyczącej uzależnień.
  10. Zaistniałe wydarzenie jest odnotowane przez pedagoga szkolnego w teczce indywidualnej ucznia.
  11. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu, narkotyków lub dopalaczy na terenie szkoły, to szkoła ma obowiązek powiadomienia o tym policji (*specjalistę spraw nieletnich i patologii*) lub sądu rodzinnego.

IV. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL ZNAJDUJE NA TERENIE SZKOŁY SUBSTANCJĘ PRZYPOMINAJĄCĄ WYGLĄDEM NARKOTYK LUB DOPALACZ.

PROBLEM: znalezienie niebezpiecznej substancji na terenie szkoły.

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, dyrektora lub innego pracownika szkoły.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły. Dyrektor szkoły wzywa policję.
3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

V. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL PODEJRZEWA, ŻE UCZEŃ POSIADA PRZY SOBIE SUBSTANCJĘ PRZYPOMINAJĄCĄ NARKOTYKI LUB DOPALACZE.

PROBLEM: podejrzenie posiadanie przez ucznia substancji przypominającej narkotyk lub dopalacz.

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, dyrekcji lub innego pracownika szkoły.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość plecaka oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną substancją.
2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości plecaka. Dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do patrolu szkolnego. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

VI. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, PODEJRZENIA ZAISTNIENIA FAKTU KRADZIEŻY NA TERENIE SZKOŁY.

PROBLEM: **kradzież**

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, dyrektora lub innego pracownika szkoły oraz interwencja Komendy Policji.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nauczyciel, który podejrzewa lub którego poinformowano o podejrzeniu zaistnienia faktu kradzieży, ustala poszkodowanego i ewentualnego sprawcę. O wyniku rozmowy informuje wychowawcę.
2. Nauczyciel w obecności innej osoby np. wychowawcy, pedagoga, dyrektora lub innego pracownika szkoły żąda, aby uczeń przekazał mu skradzioną rzecz, pokazał zawartość plecaka oraz kieszeni we własnej odzieży jak również innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną rzeczą.
3. Wychowawca klasy powiadamia rodziców/prawnych opiekunów domniemanego sprawcy o podejrzeniach i wzywa ich do niezwłocznego stawienia się w szkole. Przekazuje im uzyskane informacje i ustala sposób zadośćuczynienia poszkodowanemu.
4. Jeżeli uczeń wyda skradzioną rzecz dobrowolnie, wychowawca we współpracy z pedagogiem szkolnym próbuje ustalić, w jaki sposób i komu uczeń skradł poszukiwaną rzecz i z ustaleń tych sporządza notatkę, a wydaną przez ucznia rzecz przekazuje poszkodowanemu. Informuje o zdarzeniu rodziców/prawnych opiekunów poszkodowanego.
5. W przypadku, gdy uczeń, pomimo wezwania, odmówi przekazania pracownikom szkoły skradzionej rzeczy, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia.

6. Jeśli policja znajdzie u ucznia skradzioną rzecz zabiera ją oraz podejmuje dalsze postępowanie w tej sprawie.
7. W przypadku, kradzieży rzeczy wartościowych (pieniądze, złota biżuteria, itp.) wychowawca stosuje karę regulaminową oraz powiadamia o problemie pedagoga i dyrektora szkoły. Dyrektor informuje o zaistniałym zdarzeniu rodziców/prawnych opiekunów poszkodowanego oraz wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów domniemanego sprawcy w celu przeprowadzenia z nimi rozmowy odnośnie zachowania dziecka i zobowiązania ich do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. Jednocześnie zgłasza sprawę policji.
8. W przypadku niestawienia się rodziców/prawnych opiekunów do szkoły dyrektor zawiadamia policję lub sąd rodzinny, celem podjęcia działań zmierzających do zdiagnozowania przyczyn powstania problemu.
9. Szkoła nie odpowiada za utratę wartościowych rzeczy ucznia będących przedmiotem kradzieży.

VII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI NA WYPADEK UJAWNIEŃ AGRESJI (BÓJKI, WULGARNEGO ZACHOWANIA, USZKODZENIA CIAŁA)

PROBLEM: przejawy agresji fizycznej- naruszenia nietykalności fizycznej innych osób i swojej, przejawy agresji psychicznej- naruszenia godności osobistej innych osób.

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, dyrekcji lub innego pracownika szkoły.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Każdy pracownik szkoły, który zaobserwował objawy agresji i przemocy rówieśniczej lub, który został o nich poinformowany - reaguje na nie. Udziela pierwszej pomocy przedmedycznej. Powiadamia wychowawcę sprawcy i poszkodowanego.
2. Wychowawca poszkodowanego i sprawcy przeprowadza z uczniami rozmowę wyjaśniająco-ostrzegawczą. Otacza opieką ofiarę zajścia wspólnie z pedagogiem szkolnym. Informuje rodziców o udziale uczniów w zajściu, uzyskanych wyjaśnieniach i podjętych przez szkołę krokach.
3. Wychowawca wraz z pedagogiem planują i przeprowadzają działania mające na celu zmianę zachowania ucznia. Udzielenie kary zgodnie ze Statutem Szkoły.
4. Pedagog szkolny od początku zajścia ściśle współpracuje z wychowawcą. Udziela wsparcia psychicznego ofierze i agresorowi.
5. Pielęgniarka udziela pierwszej pomocy medycznej ofiarom agresji fizycznej (np. bójka). W przypadku zagrożenia życia (stan nieprzytomny) wzywa karetkę pogotowia, nawet bez uzyskania zgody rodziców.
6. Dyrektor wyznacza osobę, która ma sprawować opiekę nad uczniem do czasu nadejścia pomocy medycznej. W przypadku

nieobecności pielęgniarki szkolnej wzywa pogotowie, który ma udzielić pierwszej pomocy.

7. Dyrektor wspólnie z wychowawcą i pedagogiem prowadzi postępowanie wyjaśniające, ofierze agresji udziela informacji o możliwościach dochodzenia praw poprzez indywidualne zgłoszenie.
8. W sytuacji, gdy dany uczeń lub grupa uczniów notorycznie bije się, wulgarnie zachowuje się wychowawca wzywa rodziców/prawnych opiekunów uczniów popadających notorycznie w konflikty z kolegami i zgłasza sprawę pedagogowi, który wspólnie z rodzicami/prawnymi opiekunami i wychowawcą podejmuje działania naprawcze.
9. Jeżeli rodzice/prawni opiekunowie odmawiają współpracy lub nie stawiają się do wychowawcy ten zgłasza sprawę do dyrektora, który pisemnie wzywa rodziców/prawnych opiekunów do stawienia się do szkoły.
10. W przypadku niestawienia się rodziców/prawnych opiekunów do szkoły na pisemne wezwanie dyrektora lub w sytuacji powtarzających się aktów agresji i przemocy ze szczególną brutalnością, dyrektor zawiadamia policję lub sąd rodzinny, celem podjęcia działań, celem zdiagnozowania przyczyn niemożliwości rozwiązania problemu.
11. W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia policję lub sąd rodzinny. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
12. W przypadku, gdy agresja jest skierowana na przedmioty, które w jej wyniku uległy zniszczeniu, wychowawca (pedagog) wraz z uczniem ustala, w jaki sposób uczeń może naprawić (zminimalizować) efekty swojego działania. Informuje dyrektora szkoły i rodziców.
13. W poważnych przypadkach stosujemy procedury postępowania obowiązujące w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu

przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa ściganego
na wniosek poszkodowanego.

VIII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA WOBEC UCZNIĄ SPRAWCY CZYNU KARALNEGO LUB PRZESTĘPSTWA.

PROBLEM: czyn karalny, przestępstwo.

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, dyrekcji lub innego pracownika szkoły.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, po stwierdzeniu, że uczeń dopuścił się złamania prawa niezwłocznie powiadamia o tym dyrektora szkoły.
2. Ustala okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
3. Przekazuje sprawcę (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły, lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę.
4. Powiadamia wychowawcę ucznia - sprawcy.
5. Wychowawca powiadamia rodziców ucznia – sprawcy (w razie nieobecności wychowawcy czynność tą wykonuje osoba wskazana przez dyrektora).
6. Dyrektor lub inna osoba z zespołu kierowniczego szkoły niezwłocznie powiadamia policję w przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała, itp.), lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana.
7. Osoba, która stwierdziła lub dowiedziała się o złamaniu prawa, po powiadomieniu dyrektora oraz doprowadzeniu sprawcy do pedagoga zabezpiecza ewentualne dowody przestępstwa, lub przedmioty pochodzące z przestępstwa i przekazuje je policji.

IX. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA WOBEC UCZNIA, KTÓRY STAŁ SIĘ OFIARĄ CZYNU KARALNEGO

PROBLEM: uczeń ofiarą czynu karalnego

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, dyrekcji lub innego pracownika szkoły.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nauczyciel udziela pierwszej pomocy przedmedycznej i wzywa pogotowie, w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń,
2. Nauczyciel powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców ucznia.
3. Dyrektor szkoły wzywa policję w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

X. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UDZIAŁU UCZNIĄ W GRUPACH DESTRUKTYWNYCH (NP. SEKTY, PSEUDOKIBICE, GRUPY PRZESTĘPCZE, SUBKULTURY).

PROBLEM: zagrożenie demoralizacją

POMOC: interwencja wychowawcy, dyrektora szkoły, pedagoga szkolnego

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nauczyciel powiadamia wychowawcę klasy.
2. Wychowawca klasy powiadamia rodziców lub opiekunów prawnych; zobowiązuje do współpracy nad rozwiązaniem problemu.
3. Wychowawca klasy wraz z pedagogiem szkolnym przeprowadza rozmowę z uczniem i rodzicami, sporządza notatkę z rozmowy.
4. Nad problemem pracuje powołany w szkole SZRK.
5. W przypadku braku współpracy ze strony rodziców, lub braku efektów prowadzonych działań, pedagog szkolny powiadamia pisemnie sąd rodzinny lub policję oraz dostarcza sądowi lub policji dokumentację z przeprowadzonych działań szkoły i zespołu.

XI. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PRZESTĘPCZOŚCI SEKSUALNEJ W TYM GWAŁT, ZMUSZANIE DO INNYCH CZYNNOSCI SEKSUALNYCH, (NP. MOLESTOWANIE).

PROBLEM: przestępczość seksualna

POMOC: interwencja nauczyciela, wychowawcy, dyrektora szkoły, pedagoga szkolnego

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Świadczenie zdarzenia zapewniają bezpieczeństwo ofierze. Udzielają pierwszej pomocy.
2. Świadczenie zdarzenia oddzielają poszczególnych sprawców od siebie i od ofiar; zabezpieczają miejsce zdarzenia i ewentualne przedmioty związane ze zdarzeniem, ograniczają do minimum kontakt osób postronnych ze śladami zdarzenia, zachowują dyskrecję.
3. Świadczenie zdarzenia powiadamiają wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego i dyrekcję szkoły.
4. Świadczenie zdarzenia wzywają pogotowie ratunkowe.
5. Dyrektor szkoły lub uprawniona osoba powiadamia rodziców lub prawnych opiekunów sprawców i ofiar (w przypadku podejrzenia, iż sprawcą jest jeden z rodziców, rodziców powiadamia Policja, a nie szkoła).
6. Dyrektor szkoły lub uprawniona osoba powiadamia policję.
7. Uprawnione osoby zapewniają bezpieczeństwo uczestnikom poprzez odizolowanie(w miarę możliwości ująć sprawców).
8. Pedagog/psycholog udziela wsparcia emocjonalnego. *Policja i nauczyciel nie ma prawa przesłuchać ofiary poniżej 15 roku życia.*
9. Dyrektor szkoły powiadamia organy nadzoru i tworzy dokumentację związaną ze zdarzeniem.

XII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UZYSKANIA INFORMACJI O WYŁUDZANIU LUB ZASTRASZANIU.

PROBLEM: wyłudzenie lub zastraszanie

POMOC: interwencja nauczyciela, wychowawcy, dyrektora szkoły, pedagoga szkolnego.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Osoba interweniująca powiadamia wychowawcę klasy (jeśli nie jest obecny pedagog lub dyrektora).
2. Wychowawca klasy powiadamia rodziców lub prawnych opiekunów ucznia poszkodowanego jak i sprawcy.
3. Wychowawca przeprowadza rozmów ze sprawcą i osobą poszkodowaną w obecności dyrektora szkoły (lub pedagoga).
4. Wychowawca/pedagog przeprowadza rozmowy z rodzicami ucznia poszkodowanego i sprawcy wyłudzenia lub zastraszania.
5. Decyzją dyrektora szkoły i po konsultacjach z rodzicami, w uzasadnionym przypadku dyrektor powiadamia patrol szkolny lub policję, która w dalszej kolejności prowadzi postępowanie wyjaśniające.
6. Jeśli uczeń objęty jest dozorem kuratora sądowego, to pedagog informuje go o przypadkach zastraszania lub wyłudzenia przez ucznia.

XIII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU NIEPOWODZEŃ SZKOLNYCH UCZNIĄ

PROBLEM: niepowodzenia szkolne ucznia

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, dostosowanie wymagań do indywidualnych potrzeb psychofizycznych

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Wobec uczniów, u których nauczyciele przedmiotowi zauważają narastające niepowodzenia szkolne, wychowawca klasy we współpracy z pedagogiem i nauczycielem przedmiotowym przygotowuje propozycje pomocy uczniowi, organizując dla niego zajęcia korekcyjno - kompensacyjne, konsultacje z nauczycielami i pomoc koleżeńską.
2. Wychowawca zaprasza rodziców/prawnych opiekunów na konsultacje. Za zgodą rodziców uczeń może korzystać z pomocy psychologiczno - pedagogicznej w formie:
  - dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych na podstawie opinii lub orzeczenia PPP
  - zajęć dydaktyczno – wyrównawczych .

XIV. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU FAŁSZERSTWA

PROBLEM: przedstawianie fałszywych zwolnień i usprawiedliwień od rodziców, podrabianie bądź przerabianie zaświadczeń lekarskich, podkładanie prac innych uczniów, jako własnych, udowodnione przez nauczyciela ściąganie, podrabianie zgody rodziców na udział w wycieczce, zawodach sportowych itp.

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, dyrekcji lub innego pracownika szkoły.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Wychowawca rozmawia z uczniem w celu wyjaśnienia powodów fałszerstwa, powiadamia dyrektora o zajściu.
2. Wychowawca wspólnie z uczniem i jego rodzicami/prawnymi opiekunami ustalają przyczyny takiego postępowania. W obecności rodziców i ucznia wychowawca podejmuje decyzję o dalszym postępowaniu.
3. Współpracując z pedagogiem szkolnym i dyrektorem, wychowawca podejmuje działania mające na celu wyeliminowanie sytuacji fałszerstwa. Efektem może być podpisanie kontraktu między uczniem a wychowawcą.
4. Wychowawca karze ucznia zgodnie ze Statutem Szkoły.
5. W przypadku powtarzającej się sytuacji fałszerstwa dyrektor kieruje informację i prośbę o interwencję do Komendy Policji.

**XV. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA
NA WYPADK NIEOBECNOŚCI RODZICÓW UCZNIĄ –
BRAKU WŁAŚCIWEJ OPIEKI**

PROBLEM: pozostawienie dziecka bez opieki.

POMOC: interwencja wychowawcy mająca na celu wyjaśnienie sytuacji

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Rodzice lub prawni opiekunowie ucznia, opuszczając miejsce zamieszkania powinni poinformować dyrektora szkoły o osobie, której powierzają opiekę nad dzieckiem.
2. Informacja może mieć formę pisemną i zostać złożona w sekretariacie szkoły, u dyrektora lub wychowawcy. Wychowawca, który otrzymał taką informację, zobowiązany jest przekazać ją dyrektorowi.
3. Dyrektor szkoły w momencie stwierdzenia braku zainteresowania się uczniem przez osobę, której opieka została powierzona, zgłasza fakt do Komendy Policji. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

XVI. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA NA WYPADEK UCZENNICY W CIĄŻY

PROBLEM: uczennica w ciąży.

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, dyrektora szkoły.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

4. Dyrektor szkoły i pedagog przeprowadza z rodzicami/prawnymi opiekunami rozmowę, podczas której ustala działania podejmowane przez nauczycieli i dyrektora szkoły.
5. Zespół w składzie: dyrektor, wychowawca, nauczyciele przedmiotów w porozumieniu z rodzicami przygotowują program pomocy niezbędnej do uzyskania sukcesu edukacyjnego.
6. Uczennica może skorzystać z następujących form pomocy:
  - Dostosowania wymagań edukacyjnych do możliwości psychofizycznych i sytuacji pozaszkolnej uczennicy,
  - Indywidualnych konsultacji przedmiotowych,
  - Indywidualnego toku nauczania tj. zwolnienie uczennicy z obowiązku uczestnictwa z jednego, kilku lub wszystkich przedmiotów. Warunkiem realizowania indywidualnego toku nauki jest wniosek złożony do dyrektora szkoły. Mogą go złożyć: wychowawca, rodzice/prawni opiekunowie.
  - Dodatkowych egzaminów klasyfikacyjnych lub poprawkowych w terminie dogodnym dla uczennicy i zgodnym z systemem OKE.
7. Pedagog szkolny i psycholog opracowuje plan wsparcia psychologicznego dla uczennicy do wspólnej realizacji z jej rodzicami i nauczycielami przedmiotowymi.
8. W razie potrzeby szkoła podejmuje kroki wsparcia materialnego (współpraca z GOPS, instytucjami charytatywnymi, sponsorami).

9. W przypadku, gdy uczennica nie ukończyła 15 roku życia, dyrektor szkoły powiadamia prokuraturę o zaistniały przestępstwie (art. 200 §1 kodeksu karnego). Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

XVII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA W PRZYPADKU OSOBY OBCEJ NA TERENIE SZKOŁY

PROBLEM: obcy na terenie szkoły i związane z tym zagrożenia.

POMOC: interwencja pracownika szkoły, który spotkał obcą osobę.

UWAGA: Każdy, kto nie jest aktualnie uczniem bądź pracownikiem szkoły jest osobą obcą.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Każdy pracownik szkoły:

- dowiadyuje się o cel pobytu danej osoby,
- kieruje taką osobę do nauczyciela, którego poszukuje lub do pokoju nauczycielskiego,
  - informuje daną osobę o godzinie rozpoczęcia najbliższej przerwy śródlekcyjnej,
- w innym wypadku kieruje tę osobę do sekretariatu bądź dyrektora szkoły,
- gdy osoba obca odmawia podania celu wizyty, prosimy ją o opuszczenie szkoły,
- gdy zachowuje się agresywnie i stwarza zagrożenie, należy podjąć próbę wyprowadzenia tej osoby z terenu szkoły,
- gdy osoba odmawia wyjścia wzywamy pomoc i powiadamy dyrektora szkoły.

2. Dyrektor podejmuje decyzję o wezwaniu policji.

XVIII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA W SYTUACJI, GDY UCZEŃ NARUSZYŁ ZASADY KORZYSTANIA Z TELEFONÓW KOMÓRKOWYCH I INNYCH URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH NA TERENIE SZKOŁY

PROBLEM: dezorganizacja pracy w szkole.

POMOC: interwencja nauczyciela.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Każdy nauczyciel, który ma informację, że uczeń bez zgody nauczyciela korzysta z wyżej wymienionych urządzeń:
  - a) poucza ucznia o zasadach korzystania z telefonów i innych urządzeń elektronicznych na terenie szkoły.
2. W przypadku nie przestrzegania zasad zapisanych w Statucie Szkoły powinien powiadomić rodziców o notorycznym łamaniu zasad przez ucznia.

XIX. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA I WYCHOWAWCY W SYTUACJI NARUSZENIA ZASAD ZWIĄZANYCH Z USPRAWIEDLIWIANIEM NIEOBECNOŚCI UCZNIÓW ORAZ EGZEKWOWANIA OBOWIĄZKU SZKOLNEGO

PROBLEM: naruszenie zasad związanych z usprawiedliwieniem nieobecności.

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga, dyrektora

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. W przypadku sfalszowania przez ucznia usprawiedliwienia opuszczonych zajęć edukacyjnych wychowawca informuje rodziców o tym fakcie.
2. W przypadku powtarzania się fałszerstwa szkoła kieruje informację i prośbę o interwencję do policji.
3. Jeżeli nieobecność na zajęciach edukacyjnych nie zostanie usprawiedliwiona w wyznaczonym terminie, wychowawca natychmiast powiadamia o tym fakcie rodziców lub prawnych opiekunów ucznia.
4. W przypadku braku współpracy rodzica/opiekuna z wychowawcą rodzic otrzymuje przesłane listem poleconym upomnienie dyrektora szkoły zawierające stwierdzenie, że dziecko nie realizuje obowiązku szkolnego, wezwanie do posyłania dziecka do szkoły z wyznaczeniem terminu oraz informację, że nie spełnianie tego obowiązku jest zagrożone postępowaniem egzekucyjnym.
5. W sytuacji, gdy rodzic nie wpłynie na zmianę zachowania dziecka i uczeń w dalszym ciągu nie realizuje obowiązku szkolnego, wychowawca przekazuje sprawę dyrektorowi, który kieruje wnioskiem o wszczęcie egzekucji administracyjnej do organu prowadzącego.

XX. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI NA WYPADEK NIEWŁAŚCIWEGO ZACHOWANIA SIĘ UCZNIÓW WOBEC NAUCZYCIELI I INNYCH PRACOWNIKÓW SZKOŁY

PROBLEM: niewłaściwe zachowanie się uczniów wobec pracowników szkoły (zniewaga, zniesławienie naruszenie nietykalności cielesnej, zmuszanie do określonego zachowania, groźba karalna).

POMOC: interwencja nauczyciela lub innego pracownika szkoły.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Pokrzywdzony nauczyciel lub pracownik szkoły zgłasza ten fakt wychowawcy klasy, pedagogowi szkolnemu i dyrekcji szkoły.
2. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia i przekazuje im informacje o zaistniałej sytuacji. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności. Zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, zadośćuczynienia i przeproszenia nauczyciela lub innego pracownika szkoły na forum wszystkich uczniów szkoły, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. Z przeprowadzonej rozmowy sporządza notatkę, którą podpisują wszyscy uczestnicy spotkania.
3. W przypadku niestawienia się rodziców/prawnych opiekunów do szkoły na pisemne wezwanie dyrektora lub wychowawcy, dyrektor zawiadamia policję lub sąd rodzinny, celem podjęcia działań zmierzających do zdiagnozowania przyczyn niemożności rozwiązania tego problemu.
4. W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia policję lub sąd rodzinny. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
5. W poważnych przypadkach obowiązują procedury postępowania w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa ściganego na wniosek poszkodowanego nauczyciela lub innego pracownika szkoły.

XXI. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU GDY DZIECKO JEST OFIARĄ LUB UCZESTNIKIEM PRZEMOCY DOMOWEJ

PROBLEM: przemoc w domu

POMOC: interwencja wychowawcy, dyrektora szkoły, pedagoga szkolnego

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Osoba posiadająca wiedzę o zaistniałej przemocy w domu sporządza notatkę o okolicznościach zdarzenia.
2. Pedagog szkolny informuje pisemnie sąd rodzinny z prośbą o wgląd w sytuację rodzinną, oraz przekazuje zgromadzone dokumenty.
3. Pedagog szkolny powyższe informacje przesyła do ośrodka pomocy społecznej.
4. Pedagog szkolny współpracuje z organizacjami specjalistycznymi, (poradnie, świetlice, ośrodki wsparcia i interwencji kryzysowej).

XXII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI GROŹBY, SYGNAŁU LUB ZACHOWANIA SAMOBÓJCZEGO UCZNIA

PROBLEM: próba samobójcza

POMOC: interwencja nauczyciela, wychowawcy, dyrektora szkoły, pedagoga szkolnego

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Osoby mające informacje o próbie samobójczej ustalają i potwierdzają rodzaj zdarzenia.
2. Jeżeli zdarzenie miało miejsce w szkole, osoba mająca informację o zdarzeniu nie pozostawia ucznia samego i zapewnia mu bezpieczeństwo. Powiadamia o zdarzeniu pedagoga lub psychologa szkolnego.
3. Pedagog/psycholog prowadzą dokumentację dotyczącą zdarzenia.
4. Pedagog/psycholog wzywają pomoc jeśli potrzeba, zachowując dyskrecję.
5. Pedagog/psycholog zawiadamiają dyrekcję szkoły.
6. Pedagog/psycholog dokonują oceny dalszych zagrożeń.
7. Pedagog/psycholog zawiadamiają wychowawcę i informują o wynikach swojej oceny sytuacji (ryzyka).
8. Pedagog/psycholog lub wychowawca powiadamiają rodziców lub opiekunów prawnych i informują ich o konieczności zapewnienia dziecku stałej opieki, sporządzają notatkę służbową. W przypadku odmowy współpracy ze strony rodziców powiadamiają sąd rodzinny a w sytuacji realnego zagrożenia wezwać policję.
9. Jeżeli dziecko nie jest obecne w szkole wychowawca kontaktuje się z rodzicami, celem ustalenia przyczyny nieobecności dziecka. W przypadku braku kontaktu z rodzicami, dyrektor szkoły powiadamia policję.

XXIII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI EPIZODU PSYCHOTYCZNEGO UCZNIĄ.

PROBLEM: epizod psychotyczny*

POMOC: interwencja nauczyciela, wychowawcy, dyrektora szkoły, pedagoga szkolnego

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nauczyciel nie pozostawia ucznia samego. Reaguje spokojnie, łagodnie. Zapewnia bezpieczne i spokojne miejsce, zachowując dyskrecję, nie nagłaśnia sprawy.
2. Nauczyciel zawiadamia dyrekcję szkoły o zdarzeniu i podejmuje decyzję o zawiadomieniu rodziców i ewentualnym wezwaniu pogotowia.

** **Epizod psychotyczny** – każde „dziwne”, trudne do jednoznacznego wytłumaczenia zachowanie dziecka, które może mieć podłoże chorobowe, związane z zaburzeniem jakiegoś obszaru psychiki, ale nie musi. Nie jest istotne, j a k a jest prawdziwa przyczyna incydentu, przynajmniej w pierwszej gorącej fazie postępowania. Rzetelna diagnoza jest domeną osób specjalizujących się w tym zakresie i to im należy powierzyć to zadanie.*

XXIV. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA W SYTUACJI ZAISTNIENIA WYPADKU UCZNIA W SZKOLE

PODSTAWA PRAWNA

Rozporządzenie MENiS z dnia 31 grudnia 2002 roku w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003r. Nr 6, poz. 69 z późniejszymi zmianami).

OSOBY ODPOWIEDZIALNE

- Nauczyciele
- Dyrektor
- Pracownicy niepedagogiczni

PROCEDURY POSTĘPOWANIA

1. Osoby odpowiedzialne za ucznia zapewniają poszkodowanemu opiekę.
2. Osoby odpowiedzialne udzielają pierwszej pomocy przedmedycznej i zawiadamiają pielęgniarkę szkolną, która podejmuje decyzję o wezwaniu pogotowia.
3. Osoby odpowiedzialne powiadamiają dyrektora szkoły.
4. Osoby odpowiedzialne lub pielęgniarka szkolna powiadamiają rodziców (prawnych opiekunów) ucznia poszkodowanego.

XXV. POSTĘPOWANIE NAUCZYCIELA W SYTUACJI ZAISTNIENIA WYPADKU POWODUJĄCEGO CIĘŻKIE USZKODZENIE CIAŁA LUB ZE SKUTKIEM ŚMIERTELNYM

PROBLEM: wypadek ucznia powodujący ciężkie uszkodzenie ciała lub śmierć

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, higienistki szkolnej lub osób przeszkolonych w udzielaniu pomocy przedmedycznej, lekarza, dyrektora szkoły

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Osoby odpowiedzialne za ucznia w sytuacji kiedy nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała natychmiast wzywają pogotowie ratunkowe, a do czasu jego przybycia udzielają pierwszej pomocy, podejmują natychmiast niezbędne czynności ratujące zdrowie i życie ucznia.
2. Osoby odpowiedzialne za ucznia zabezpieczają miejsce zdarzenia i natychmiast wzywają dyrektora szkoły, jeżeli w wyniku wypadku nastąpił zgon osoby poszkodowanej.
3. Dyrektor szkoły informuje o zdarzeniu policję, PIP, SANEPiD, rodziców (prawnych opiekunów) oraz organ prowadzący.
4. Do czasu przybycia policji osoby odpowiedzialne zabezpieczają teren wypadku tak, aby było możliwe pełne ustalenie okoliczności i przyczyn zdarzenia.
5. Celem ustalenia okoliczności wypadku dyrektor szkoły powołuje komisję badającą przyczyny jego powstania. Z prac komisji spisany jest protokół, który musi zawierać wnioski mające zapobiec powstaniu podobnych zdarzeń.
6. Wypadek jest wpisywany do rejestru, a wnioski komisji są omawiane na posiedzeniu Rady Pedagogicznej.

XXVI. POINFORMOWANIE BLISKICH O ŚMIERCI DZIECKA BĄDŹ OSOBY DOROSŁEJ – PRACOWNIKA SZKOŁY NA TERENIE SZKOŁY LUB W ZWIĄZKU Z ZAJĘCIAMI SZKOLNYMI, WYCIECZKAMI ITP.

PROBLEM: śmierć dziecka bądź pracownika szkoły.

POMOC: interwencja dyrektora szkoły, pedagoga, wychowawcy.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Dyrektor szkoły i osoba upoważniona powiadamia rodzinę zmarłego.
2. Powiadomienie o śmierci powinno odbywać się, przez co najmniej dwie osoby, na terenie przyjaznym osobie powiadamianej. Jedna udziela informacji, druga zaś obserwuje reakcje osoby powiadamianej.
3. Powiadomienie o śmierci zawsze powinno się odbywać twarzą w twarz. Należy unikać powiadamiania za pomocą telefonu lub poczty.
4. Osoby powiadamiające powinny wykazać się empatią i otoczyć opieką osobę powiadamianą.
5. Powiadomienie powinno odbyć się w czasie możliwie jak najkrótszym od ustalenia tożsamości ofiary i ustalenia tożsamości osób mu najbliższych.
6. Osoby powiadamiające powinny krótko i rzetelnie powiadomić o zaistniałym zdarzeniu.
7. Należy zapewnić osobie powiadamianej pomoc psychologiczną i powiadomić o możliwości skorzystania z pomocy instytucji do tego uprawnionych.
8. Jeżeli rodzina zmarłego nie znajduje się w miejscu zamieszkania, należy zdobyć informacje o miejscu pobytu rodziny.

9. W realiach szkolnych rodzina nie powinna dowiadywać się o śmierci ucznia z mediów lub od osób trzecich. Informowanie leży po stronie personelu szkoły, dyrekcji.

XXVII. POSTĘPOWANIE NAUCZYCIELA W SYTUACJACH ZAGRAŻAJĄCYCH ZDROWIU I ŻYCIU UCZNIÓW

I. Klęski żywiołowe - pożar

PROBLEM: **pożar**.

POMOC: interwencja każdego pracownika, bądź osoby, która pierwsza zauważy pożar

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. W razie wybuchu pożaru każdy, kto pierwszy zauważy pożar, ma obowiązek zaalarmować wszelkimi dostępnymi środkami osoby znajdujące się w strefie zagrożenia oraz Straż Pożarną i Policję.

W razie potrzeby (na polecenie):

- numer alarmowy tel. 112
- ratownictwo medyczne tel. 999
- pogotowie wodociągowe tel. 994
- pogotowie gazowe tel. 992

2. Dalej należy postępować zgodnie z „Instrukcją bezpieczeństwa pożarowego”.
3. W przypadku powstania pożaru w godzinach pracy, do czasu przybycia Straży Pożarnej, akcją kieruje dyrektor lub wyznaczona przez niego osoba.
4. Kierująca akcją osoba wykonuje następujące czynności:

W pierwszej kolejności:

- organizuje ewakuację ludzi z zagrożonego pożarem miejsca obiektu,
  - nadzoruje prowadzenie akcji gaśniczej za pomocą dostępnego sprzętu,

W drugiej kolejności po analizie sytuacji:

- dokonuje podziału personelu do prowadzenia akcji ratunkowej w celu:

- 1) gaszenia pożaru, prowadzenia ewakuacji i akcji informacyjnej,
- 2) ochrony ewakuowanego sprzętu,
- 3) wyłączenia prądu i gazu,

- 4) zamknięcia instalacji ciepłowniczych (o ile zachodzi taka potrzeba),
- 5) zamykania okien, drzwi i wyłączenia urządzeń wentylacyjnych.

W trzeciej kolejności:

- podporządkowuje siły i środki dowódcy akcji gaśniczej Straży Pożarnej,
  - nadzoruje ewakuację mienia (dóbr kultury) z zagrożonych pożarem pomieszczeń.
5. Alarmując Straż Pożarną o zaistniałym pożarze, można w razie konieczności podać hasło „Ratunek”. Meldunek o pożarze powinien zawierać następujące informacje:
    - co się pali,
    - gdzie się pali,
    - czy jest zagrożone życie ludzkie,
    - inne występujące zagrożenia,
    - nazwisko i stanowisko służbowe zgłaszającego,
    - numer telefonu z którego dokonano zgłoszenia.
  6. Meldunek o pożarze powinien być nadany spokojnie i wyraźnie.
  7. Rozmowę zgłoszeniową przerywamy dopiero, gdy odbierający meldunek potwierdzi jego przyjęcie. Jednostki Straży Pożarnej, osoba kierująca akcją gaśniczą ma obowiązek poinformować dowódcę Straży Pożarnej o sytuacji pożarowej i podjętych działaniach, a następnie podporządkować się jego zaleceniom. Winna mu również przedstawić:
    - plan sytuacyjny obiektu.

Po przybyciu,

- plan ewakuacji personelu i uczniów,
- plan sytuacyjny ewakuacji dóbr materialnych,
- plan rozmieszczenia lub wykaz najcenniejszego mienia, które należy ewakuować w pierwszej kolejności lub chronić na miejscu przed zniszczeniem podczas akcji gaśniczej.

II. Klęski żywiołowe - powódź

PROBLEM: powódź

POMOC: interwencja każdego pracownika, bądź osoby, która pierwsza zauważy powódź

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

Komunikat o stanie wody i zagrożeniu przekazywany jest za pomocą lokalnych środków masowego przekazu (radia, TV).

W przypadku wystąpienia zagrożenia powodziowego winniśmy przede wszystkim przygotować się na wypadek powodzi.

W tym celu należy:

1. przenieść na górne kondygnacje dokumentację, sprzęt i wartościowe mienie znajdujące się w piwnicach lub na parterze zagrożonych obiektów;
2. usunąć z zagrożonego terenu sprzęt, który w wyniku zalania wodą może ulec zniszczeniu;
3. zgromadzić niezbędne zapasy nie psującej się żywności, niezbędną ilość czystej wody, latarki, świece, zapasowe baterie (w czasie powodzi mogą nie funkcjonować wodociągi i kanalizacja);
4. w razie potrzeby wyłączyć zasilanie obiektu w media (prąd, gaz, wodę);
5. przygotować worki z piaskiem w celu zabezpieczenia drzwi wejściowych i okien piwnicznych;
6. mieć włączone radio (najbezpieczniej tranzystorowe na baterie) na częstotliwość lokalnej stacji, w celu bieżącego śledzenia komunikatów o zagrożeniu powodziowym i sposobach postępowania;
7. przygotować sprzęt pływający (o ile takowy posiadamy), utrzymywać go w sprawności i wykorzystywać wyłącznie w sytuacji zagrożenia życia lub innych uzasadnionych okolicznościach;
8. podczas powodzi stosować się do poleceń prowadzących akcję ratunkową.

III. Znalezienie na terenie szkoły substancji toksycznych, broni, materiałów wybuchowych

PROBLEM: substancja toksyczna, broń, materiały wybuchowe na terenie szkoły

POMOC: interwencja nauczyciela, dyrektora lub innego pracownika szkoły

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który stwierdza zaistnienie jednej z powyższych okoliczności, uniemożliwia dostęp osób postronnych i dzieci poprzez zaangażowanie jednego z pracowników szkoły do pilnowania miejsca znaleziska oraz powiadamia dyrektora szkoły.
2. Dyrektor lub upoważniony przez niego pracownik powiadamia o zaistniałym zdarzeniu policję a także - stosownie do charakteru znalezionych materiałów lub substancji - Państwową Straż Pożarną, SANEPID i w razie potrzeby pogotowie ratunkowe.
3. W przypadku rozprzestrzeniania się substancji toksycznych ogłasza natychmiastową ewakuację wg procedury postępowania określonej, jako „Alarm o skażeniach” (sygnały dźwiękowe 10 sekundowe, powtarzane, co 25-30 sekund przez 3 minuty).
4. Jeżeli jest to możliwe, organizuje działania, powstrzymujące dalsze rozprzestrzenianie się substancji.
5. Powiadamia telefonicznie organ prowadzący oraz organ nadzoru pedagogicznego o zaistniałym zdarzeniu.
6. Sporządza notatkę dotyczącą okoliczności, miejsca i czasu zdarzenia.

IV. Anonimowy telefon z pogrózkami lub informacjami o zagrożeniu użyciem materiałów niebezpiecznych

PROBLEM: pracownik szkoły otrzymał anonimowy telefon z pogrózkami

POMOC: interwencja nauczyciela, pedagoga szkolnego, dyrektora lub innego pracownika szkoły

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Pracownik szkoły, który przyjął telefon powiadamia dyrektora szkoły.
2. Dyrektor lub upoważniona osoba podejmuje decyzję o przeprowadzeniu ewakuacji szkoły wg procedury „Alarm o skażeniach”.
3. Dyrektor (lub upoważniona osoba) powiadamia policję, straż pożarną i pogotowie ratunkowe.
4. Nauczyciele pozostają z uczniami do czasu wyjaśnienia sytuacji.
5. Dyrektor o zaistniałej sytuacji powiadamia organ prowadzący szkołę oraz organ nadzoru pedagogicznego.

V. Terrorysta w szkole

PROBLEM: terrorysta w szkole

POMOC: interwencja nauczyciela, pedagoga szkolnego, dyrektora lub innego pracownika szkoły

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nauczyciele uspokajają uczniów i polecają, aby spokojnie zastosowali się do poleceń terrorysty.
2. Dyrektor lub upoważniona osoba przeprowadza rozmowę z terrorystą i przekazuje jego żądania odpowiednim jednostkom.
3. W miarę możliwości dyrektor lub osoba upoważniona powiadamia policję lub straż pożarną.

VI. Uczeń przewlekle chory w szkole

PROBLEM: Uczeń przewlekle chory

POMOC: interwencja dyrektora szkoły, wychowawcy, nauczycieli, wszystkich pracowników szkoły

Choroba przewlekła – zaburzenia i odchylenia od normy, które posiadają jedną lub więcej charakterystycznych cech: są trwałe, pozostawiają po sobie inwalidztwo, spowodowane są przez nieodwracalne zmiany patologiczne, wymagają specjalistycznego postępowania rehabilitacyjnego, wymagać będą długotrwałego leczenia, długiego nadzoru, obserwacji i opieki.

Choroba przewlekła to choroba o przedłużonym czasie trwania, która może być nieuleczalna, nawracająca lub postępująca. (**załącznik nr 3** zawiera informacje o najczęściej spotykanych chorobach przewlekłych uczniów).

Niezwykle ważne jest przekazanie nauczycielom informacji o wpływie choroby dziecka na funkcjonowanie psychiczne, fizyczne i społeczne ucznia. Niektóre leki mogą działać pobudzająco a inne usypiająco. Może to mieć wpływ na zachowanie się dziecka lub możliwość efektywnego uczenia się. Dzięki informacjom od rodziców i lekarzy, nauczyciele mogą poznać chorobę dziecka w takim zakresie, by w razie potrzeby, w odpowiednim czasie, udzielić mu niezbędnej pomocy i wsparcia oraz zapewnić bezpieczne warunki na terenie szkoły, a także dostosować sposoby komunikowania się oraz sposoby i formy nauczania do potrzeb i aktualnych możliwości chorego dziecka. Wzajemne kontakty pomiędzy szkołą i rodzicami powinny być stałe i systematyczne, oparte na zaufaniu,

spokojnej, wzajemnej wymianie informacji oraz współpracy i zrozumieniu.

Psychologiczne następstwa choroby przewlekłej

Do najważniejszych psychologicznych następstw przewlekłej choroby, ograniczającej szanse rozwoju dziecka należą:

- lęk, smutek, poczucie zagrożenia;
- koncentracja na potrzebach podstawowych (picie, jedzenie, poczucie bezpieczeństwa);
- koncentracja na aktualnej sytuacji, na „tu i teraz”, niechęć do planowania i myślenia o przyszłości;
- utrata perspektywy życiowej oraz nadziei;
- poczucie braku wpływu na zdarzenia;
- obniżenie samooceny, poczucia własnej wartości; poczucie wstydu i bycia innym;
- ograniczenie stymulacji zewnętrznej szczególnie przy długotrwałym unieruchomieniu, leżeniu w łóżku;
- obniżenie motywacji do działania – bierność, nuda.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

Obowiązki rodzica:

1. W przypadku ucznia rozpoczynającego naukę w szkole, rodzic najpóźniej do września powinien dostarczyć wychowawcy informacje o stanie zdrowia dziecka przewlekłe chorego, objawach choroby, zagrożeniach zdrowotnych, przyjmowanych lekach i ich wpływie na organizm.
2. Jeśli choroba zostanie zdiagnozowana podczas uczęszczania dziecka do szkoły rodzic powinien niezwłocznie poinformować o tym fakcie:
  - a) wychowawcę,
  - b) wychowawca dyrektora szkoły, zespół klasowy, pielęgniarkę.
3. Rodzic dziecka przewlekłe chorego jest szczególnie zobowiązany do stałej współpracy z wychowawcą dziecka.

W sytuacji, gdy w szkole jest uczeń przewlekłe chory, dyrektor, wychowawca, specjaliści, nauczyciele powinni:

1. Pozyskać od rodziców (opiekunów prawnych) ucznia szczegółowe informacje na temat jego choroby oraz wynikających z niej ograniczeń w funkcjonowaniu.
2. Zorganizować szkolenie kadry pedagogicznej i pozostałych pracowników szkoły w zakresie postępowania z chorym dzieckiem na co dzień oraz w sytuacji zaostrzenia objawów czy ataku choroby.
3. W porozumieniu z pielęgniarką lub lekarzem, wspólnie z rodzicami wychowawca

opracowuje sposób postępowania w stosunku do chorego ucznia, zarówno na co dzień, jak i w przypadku zaostrzenia objawów choroby. Powyższe może uwzględniać m.in. przypominanie lub pomoc w przyjmowaniu leków, wykonywaniu pomiarów poziomu cukru, regularnym przyjmowaniu posiłków, sposobu reagowania na zaostrzenie objawów choroby, itp. Powinien też określać formy stałej współpracy z rodzicami (opiekunami) tego dziecka. Z ww. ustaleniami wychowawca zapoznaje zespół klasowy, kierownika świetlicy oraz wszystkich nauczycieli prowadzących zajęcia z chorym uczniem.

4. Wspólnie z nauczycielami i specjalistami zatrudnionymi w szkole należy dostosować formy pracy dydaktycznej, dobór treści i metod oraz organizację nauczania do możliwości psychofizycznych tego ucznia, a także objąć go różnymi formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

5. W przypadku nasilenia objawów choroby u dziecka podczas pobytu w szkole dyrektor, pedagog, wychowawca lub nauczyciel niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji rodziców lub prawnych opiekunów.

6. W stanach nagłych, gdy stan dziecka nagle się pogorszy i wymagana jest pomoc lekarska nauczyciele zobowiązani są do podjęcia działań przedmedycznych oraz wezwania karetki pogotowia ratunkowego. Jednocześnie obowiązkiem tych osób jest powiadomienie rodziców, prawnych opiekunów o zaistniałej sytuacji.

Podawanie leków uczniowi z chorobą przewlekłą

Kiedy występuje konieczność stałego podawania leków w szkole, rodzice są zobowiązani do przedłożenia informacji na jaką chorobę dziecko choruje oraz jakie leki zażywa (nazwę leku, dawkę, sposób podania). Konieczne jest dołączenie zalecenia lekarskiego oraz pisemne upoważnienia dla pielęgniarki / nauczyciela (**załącznik nr 1**). Osoby wykonujące to zadanie muszą wyrazić zgodę (**załącznik nr 2**).

Sposoby pomocy przewlekle choremu dziecku:

- Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa psychicznego i fizycznego oraz zaufania do grupy i nauczyciela.
- Pomoc w pokonywaniu trudności, uczenie samodzielności oraz nowych umiejętności.
- Budowanie dobrego klimatu i przyjaznych relacji w zespole klasowym, zapobieganie konfliktom.
- Przygotowanie dzieci zdrowych na spotkanie chorego kolegi, pomoc w akceptacji ewentualnych odmienności.
- Traktowanie chorego ucznia jako pełnoprawnego członka zespołu klasowego, na równi z innymi uczniami, z takimi samymi prawami i obowiązkami.
- Uwrażliwianie uczniów zdrowych na potrzeby i przeżycia ucznia chorego.

- Uwrażliwianie ucznia chorego na potrzeby i przeżycia innych uczniów.
- Motywowanie do kontaktów i współdziałania z innymi.
- Wzmacnianie poczucia własnej wartości.
- Rozwijanie zainteresowań, talentów, samodzielności.
- Dostarczanie wielu różnorodnych możliwości do działania i osiągnięcia sukcesów.
- Motywowanie do aktywności – dostarczanie wzmocnień i gratyfikacji poprzez chwalenie, nagradzanie, akceptowanie sukcesów i mocnych stron, a także eksponowanie tych dyspozycji ucznia, które mogą zwiększyć jego atrakcyjność w grupie.
- Pomoc w nadrobieniu zaległości szkolnych, dostosowanie wymagań do aktualnych możliwości psychofizycznych ucznia.
- Wykazywanie zainteresowania sprawami ucznia – jego samopoczuciem, nastrojem, a także sprawami niezwiązanymi z chorobą, tak, by uczeń czuł, że jest dla nas ważny i wartościowy.
- Uczenie chorego rozmawiania o uczuciach i trudnych sprawach.
- Zapewnienie dziecku wsparcia i pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
- Stała współpraca z rodzicami, pielęgniarką, nauczycielami oraz osobami opiekującymi się uczniem.

Załącznik nr 1

**UPOWAŻNIENIE RODZICÓW DO PODANIA LEKÓW DZIECKU Z CHOROBA
PRZEWLEKŁĄ**

.....
(imię i nazwisko rodzica/opiekuna prawnego dziecka)

upoważniam Panią/Pana .....
..... (imię i nazwisko
pielęgniarki/nauczyciela/pracownika)

do podawania mojemu dziecku

..... leku

.....
.....
.....
.....

(nazwa leku, dawka, częstotliwość podawania/godzina, okres leczenia)

Do upoważnienia dołączam aktualne zaświadczenie lekarskie o konieczności podawania leku.

.....
(miejscowość, data, imię i nazwisko rodzica/opiekuna prawnego dziecka)

Załącznik nr 2

**ZGODA PIEŁĘGNIARKI / NAUCZYCIELA / PRACOWNIKA SZKOŁY
NA PODANIE LEKÓW DZIECKU Z CHOROBA PRZEWLEKŁĄ**

Ja, niżej podpisana/y .....
..... (imię i nazwisko
pielęgniarki/nauczyciela/pracownika)

wyrażam zgodę na podanie dziecku:

.....
(imię i nazwisko ucznia przyjmującego lek)

leku .....

.....
.....

(nazwa leku, dawka, częstotliwość podawania/godzina, okres leczenia)

Oświadczam, że zostałam/łem poinformowana/y o sposobie podania leku/ wykonania czynności medycznej.

.....
(miejscowość, data, imię i nazwisko pielęgniarki/nauczyciela/pracownika szkoły)

Najczęściej występujące choroby przewlekłe uczniów

1. UCZEŃ Z ASTMĄ

ASTMA OSKRZELOWA Jest najczęstszą przewlekłą chorobą układu oddechowego u dzieci. Istotą astmy jest przewlekły proces zapalny toczący się w drogach oddechowych, który prowadzi do zwiększonej skłonności do reagowania skurczem oskrzeli na różne bodźce i pojawienia się objawów choroby.

OBJAWY- jednym z podstawowych objawów jest duszność jako subiektywne uczucie braku powietrza spowodowane trudnościami w jego swobodnym przechodzeniu przez zwężone drogi oddechowe. Gdy duszność jest bardzo nasiloną możemy zauważyć, że usta dziecka a także inne części ciała są zasinione. Konsekwencją zwężenia oskrzeli jest pojawienie się świszczącego oddechu. Częstym objawem nasilenia astmy oskrzelowej jest kaszel. Najczęściej to kaszel suchy, napadowy, bardzo męczący.

PRZYCZYNY ATAKU- zaostrzenie astmy może być wywołane przez: kontakt z alergenami, na które uczulone jest dziecko, kontakt z substancjami drażniącymi drogi oddechowe, wysiłek fizyczny, zimne powietrze, dym tytoniowy, infekcje.

POSTĘPOWANIE:

1. W przypadku wystąpienia duszności należy pozwolić uczniowi zażyć lek rozkurczowy wziewny (zawsze musi mieć przy sobie).
2. Po wykonaniu pierwszej inhalacji należy powiadomić rodziców dziecka o wystąpieniu zaostrzenia.
3. W przypadku duszności o dużym nasileniu powinno się wezwać Pogotowie Ratunkowe. W czasie oczekiwania na przyjazd karetki pogotowia dziecko wymaga ciągłego nadzoru osoby dorosłej.
4. Dodatkowo bardzo ważne jest zapewnienie dziecku spokoju oraz odizolowanie od osób trzecich.

NAKAZY:

1. Częste wietrzenie sal lekcyjnych.
2. Uczeń, który ma objawy choroby po wysiłku, powinien przed lekcją wychowania fizycznego przyjąć dodatkowy lek.
3. Ćwiczenia fizyczne należy zaczynać od rozgrzewki.
4. W przypadku wystąpienia u ucznia objawów duszności należy przerwać wykonywanie wysiłku i pozwolić dziecku zażyć środek rozkurczowy(uczeń powinien mieć go przy sobie).

ZAKAZY

1. Uczniowie z astmą nie powinni uczestniczyć w pracach porządkowych.
2. W okresie pylenia roślin nie mogą ćwiczyć na wolny powietrzu.
3. Astma oskrzelowa wyklucza biegi na długich dystansach, wymagających długotrwałego, ciągłego wysiłku.

OGRANICZENIA

1. Uczeń z astmą może okresowo wymagać ograniczenia aktywności fizycznej i dostosowania ćwiczeń do stanu zdrowia.
2. Dziecko uczulone na pokarmy powinno mieć adnotację od rodziców.

WSKAZANIA DLA DZIECKA Z ASTMĄ

1. Dzieci chore na astmę powinny uczestniczyć w zajęciach wychowania fizycznego, wysportowane dziecko lepiej znosi okresy zaostrzeń choroby.
2. Uczeń z astmą nie powinien być trwale eliminowany z zajęć wychowania fizycznego.
3. Dzieci z astmą mogą uprawiać biegi krótkie, gry zespołowe, pływanie a także większość

sportów zimowych.

2. UCZEŃ Z CUKRZYCĄ

CUKRZYCA - to choroba metaboliczna, charakteryzuje się hiperglikemią (wysoki poziom cukru we krwi większy od 250mg%) oraz hipoglikemią (niski poziom cukru we krwi poniżej 60 mg %). Wśród dzieci dominuje cukrzyca typu 1 - ma podłoże genetyczne i autoimmunologiczne. Cukrzyca nie jest chorobą, która powinna ograniczać jakiekolwiek funkcjonowanie ucznia, wymaga tylko właściwej samokontroli i obserwacji. Ćwiczenia fizyczne, sport i rekreacja połączone z ruchem są korzystne dla dzieci chorych na cukrzycę. Wspierają prawidłowy rozwój emocjonalny i społeczny, pomagają rozwijać samodyscyplinę. Najważniejszym problemem przy wykonywaniu wysiłku fizycznego u dzieci z cukrzycą jest ryzyko związane z wystąpieniem hipoglikemii (niedocukrzenia). Do działań w ramach samokontroli należą: badanie krwi i moczu, zapisywanie wyników badań, prawidłowa interpretacja wyników badań, prawidłowe komponowanie posiłków, prawidłowe i bezpieczne wykonywanie wysiłku fizycznego, obserwacja objawów jakie pojawiają się przy hipoglikemii i hiperglikemii. W każdej szkole powinno znajdować się miejsce (np. gabinet pielęgniarki) w którym uczeń z cukrzycą będzie mógł spokojnie, bezpiecznie i higienicznie wykonać badanie krwi oraz wykonać wstrzyknięcia insuliny.

OBJAWY HIPOGLIKEMII- NIEDOCUKRZENIA - bladeść skóry, nadmierna potliwość, drżenie rąk - ból głowy, ból brzucha - szybkie bicie serca - uczucie silnego głodu/ wstręt do jedzenia - osłabienie, zmęczenie - problemy z koncentracją, zapamiętywaniem - chwiejność emocjonalna, nietypowe zachowanie dziecka - napady agresji lub wesołkowatości - ziewanie, senność - zaburzenia mowy, widzenia i równowagi - zmiana charakteru pisma - uczeń nielogicznie odpowiada na zadawane pytania - kontakt z uczniem jest utrudniony lub traci przytomność - drgawki

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII- NIEDOCUKRZENIU

1. Sprawdzić poziom glukozy we krwi potwierdzając niedocukrzenie.
2. Podać węglowodany proste (sok owocowy, coca-cola, cukier spożywczy rozpuszczony w wodzie lub herbacie, glukoza w tabletkach, płynny miód).

NIE WOLNO !

Zastępować węglowodanów prostych słodyczami zawierającymi tłuszcze np. czekolada, ponieważ utrudniają one wchłanianie glukozy z przewodu pokarmowego.

OBJAWY HIPERGLIKEMII

1. Wzmożone pragnienie, potrzeba częstego oddawania moczu.
2. Rozdrażnienie, zaburzenia koncentracji.
3. Złe samopoczucie, osłabienie, przygnębienie, apatia.

Jeżeli do ww. objawów dołączają:

1. Ból głowy, ból brzucha.
2. Nudności, wymioty.
3. Ciężki oddech.

MOŻE TO ŚWIADCZYĆ O ROZWOJU KWASICY CUKRZYCOWEJ

Należy wtedy bezzwłocznie:

1. Zbadać poziom glukozy.
2. Skontaktować się z rodzicami i wezwać pogotowie.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPERGLIKEMII

1. Uzupełniamy płyny (dziecko powinno dużo pić, przeciętnie 1 litr w okresie 1,5-2 godz., najlepszym płynem jest niegazowana woda mineralna.
2. W razie stwierdzenia hiperglikemii dziecko nie powinno jeść, dopóki poziom glikemii nie obniży się.
3. Każdemu dziecku z cukrzycą należy zapewnić w szkole:
  - możliwość zmierzenia poziomu glukozy na glukometrze w dowolnym momencie- także

w trakcie trwania lekcji;

- możliwość podania insuliny;
- właściwe leczenie niedocukrzenia zgodnie z zasadami ustalonymi z pielęgniarką szkolną i rodzicami dziecka;
- możliwość spożycia posiłków o określonej godzinie, a jeśli istnieje taka potrzeba, nawet w czasie trwania lekcji;
- możliwość zaspokojenia pragnienia oraz możliwość korzystania z toalety, także w czasie trwania zajęć lekcyjnych;
- możliwość uczestniczenia w pełnym zakresie w zajęciach wychowania fizycznego oraz różnych zajęciach pozaszkolnych.

3. UCZEŃ Z PADACZKĄ

W RAZIE WYSTĄPIENIA NAPADU NALEŻY:

1. Przede wszystkim zachować spokój.
2. Ułożyć chorego w bezpiecznym miejscu w pozycji bezpiecznej na boku.
3. Zabezpieczyć chorego przed możliwością urazu w czasie napadu - zdjąć okulary, usunąć z ust ciała obce, podłożyć coś miękkiego pod głowę.
4. Asekurować w czasie napadu i pozostać z chorym do odzyskania pełnej świadomości, jeżeli napad przedłuży się należy powiadomić rodzica/opiekuna i wezwać pogotowie.

NIE WOLNO

1. Podnosić chorego.
2. Krępować jego ruchów.
3. Wkładać czegokolwiek między zęby lub do ust.

Uczniowi z chorobą przewlekłą w razie narastających trudności szkolnych, należy zapewnić możliwość douczania, zorganizować odpowiednio czas na naukę, z częstymi przerwami na odpoczynek, modyfikować i zmieniać sposoby przyswajania wiadomości szkolnych. Dbać aby nie dopuszczać do nadmiernego obciążenia fizycznego i psychicznego.

XXVIII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU DEWASTACJI MIENIA

PROBLEM: zniszczenia mienia szkolnego lub prywatnego dokonanego na terenie szkoły przez uczniów.

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, dyrekcji lub innego pracownika szkoły oraz interwencja Komendy Policji.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Każdy pracownik szkoły, którego poinformowano o zniszczeniu mienia szkolnego lub prywatnego dokonanego na terenie szkoły przez ucznia powiadamia o tym, wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego i kadre kierowniczą szkoły.
2. Wychowawca klasy przeprowadza rozmowę z uczniem.
3. Wychowawca klasy powiadamia rodziców o zaistniałej sytuacji i wzywa ich do stawienia się do szkoły. W porozumieniu z dyrektorem, pedagogiem i rodzicami ustala sposób pokrycia strat zniszczenia, następnie ustala karę dla ucznia zgodnie ze Statutem Szkoły.
4. Wychowawca sporządza notatkę, którą podpisują wszyscy uczestnicy spotkania.
5. Pedagog szkolny we współpracy z wychowawcą klasy i dyrektorem podejmuje działania mające na celu wyeliminowanie sytuacji niszczenia mienia na terenie szkoły przez uczniów.
6. W przypadku czynu o znamionach występku lub przestępstwa, wzywa się policję, która w wyniku dochodzenia ustala sprawcę. Podlega on karze przewidzianej w Kodeksie Karnym.

XXIX. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UJAWNIEŃ CYBERPRZEMOCY W SZKOLE.

PROBLEM: cyberprzemoc

POMOC: interwencja nauczyciela, wychowawcy, dyrekcji lub innego pracownika szkoły, pedagoga szkolnego.

I. PROCEDURA POSTĘPOWANIA WOBEC SPRAWCY CYBERPRZEMOCY:

1. Osoby mające informację o zaistnieniu cyberprzemocy informują o zjawisku wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego i dyrekcję szkoły.
2. Dyrektor wyznacza osobę odpowiedzialną, która ustali okoliczności zdarzenia (rodzaju materiału, ustalenie sprawcy oraz świadków zdarzenia).
3. Osoba odpowiedzialna zabezpiecza dowody. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego, itp.) lub adres www, na której pojawiły się szkodliwe treści lub profil.
4. Osoba odpowiedzialna analizuje zdarzenia przy współudziale wychowawcy, pedagoga i dyrektora.
5. Dyrektor szkoły lub osoba upoważniona zgłasza zdarzenie odpowiednim służbom.
6. Jeżeli sprawcą jest uczeń szkoły wychowawca/pedagog/psycholog przeprowadza rozmowę z uczniem i sporządza odpowiednią dokumentację.

II. PROCEDURY POSTĘPOWANIA WOBEC OFIARY CYBERPRZEMOCY:

1. Osoby mające informację o zaistnieniu cyberprzemocy informują o zjawisku wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego i dyrekcję szkoły.
2. Dyrektor wyznacza osobę odpowiedzialną, która ustali okoliczności zdarzenia (rodzaju materiału, ustalenie sprawcy oraz świadków zdarzenia).
3. Osoba odpowiedzialna zabezpiecza dowody. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego, itp.) lub adres www, na której pojawiły się szkodliwe treści lub profil.
4. Osoba odpowiedzialna analizuje zdarzenia przy współudziale wychowawcy, pedagoga i dyrektora.

5. Pedagog/psycholog zapewnia pomoc psychologiczno-pedagogiczną poszkodowanemu uczniowi.
6. Pedagog/psycholog informuje rodziców poszkodowanego ucznia o zdarzeniu oraz działaniach szkoły, porada i pomoc.
7. Dyrektor szkoły lub osoba upoważniona informuje policję lub sąd rodzinny – wykonanie czynności procesowych z udziałem poszkodowanego.
8. SZRK monitoruje sytuację ucznia.

SPORZĄDZENIE DOKUMENTACJI ZAJŚCIA

1. Pedagog szkolny zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia.
2. Jeśli rozmowa przebiegała w obecności świadka (np. wychowawcy) powinien on podpisać notatkę po jej sporządzeniu.
3. Jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je również włączyć do dokumentacji pedagogicznej.

**XXX. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W
PRZYPADKU OTRZYMANIA PRZESYŁKI NIEWIADOMEGO
POCHODZENIA.**

PROBLEM: **przesyłka niewiadomego pochodzenia**

POMOC: interwencja nauczyciela, dyrektora szkoły, pedagoga szkolnego,
pracowników szkoły

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nie odbieramy przesyłek niewiadomego pochodzenia.

XXXI. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WANDALIZMU I ROZRUCHÓW ULICZNYCH.

PROBLEM: wandalizm i rozruchy uliczne

POMOC: nauczyciel, dyrektor

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Wszyscy pracownicy szkoły zobowiązani są do zabezpieczenia mienia poprzez zamknięcie wszystkich drzwi i okien.
2. Wszyscy pracownicy szkoły zobowiązani są do nie wpuszczania i wypuszczania nikogo z budynku szkoły do czasu uspokojenia sytuacji, obserwować teren i stan zagrożenia.
3. Dyrektor szkoły powiadamia policję o zdarzeniu.
4. Dyrektor szkoły powinien przygotować pracowników do ochrony mienia.

XXXII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU KATASTROFY BUDOWLANEJ.

PROBLEM: katastrofa budowlana

POMOC: interwencja nauczyciela, dyrektora szkoły, pedagoga szkolnego

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

a) Opuszczając szkołę:

1. Osoby uprawnione wyłączają instalację gazową, elektryczną, wodną.
2. Osoby odpowiedzialne przeprowadzają ewakuację osób z budynku szkoły, przy zachowaniu szczególnej ostrożności.
3. Dopuszcza się ewakuację oknami, jeżeli nie ma innej możliwości.

b) Nie ma możliwości opuszczenia budynku szkoły:

1. Chowamy się pod ławkami lub innymi meblami.

c) Unieruchomiony (przysypany):

1. Wołać o pomoc, stukać w lekkie elementy metalowe – w celu ułatwienia ratownikom lokalizacji.

d) Po opuszczeniu budynku szkoły:

1. Wszyscy powinni zawiadamiać kierującego akcją ratowniczą o osobach, które mogły pozostać w budynku oraz o osobach, których nie było tego dnia w szkole.
2. Stosujemy się do poleceń ratowników i nie utrudniamy im pracy.
3. Należy zgłosić się punktu pomocy medycznej.

XXXIII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU SKAŻENIA PROMIENIOTWÓRCZEGO (radiacyjnego).

PROBLEM: skażenie promieniotwórcze (radiacyjne)

POMOC: interwencja nauczyciela, pedagoga szkolnego, dyrektora szkoły

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Wszyscy zobowiązani są do zamknięcia okien i drzwi, wyłączenia klimatyzacji i wentylacji.
2. Osoby odpowiedzialne odbierają komunikaty z mediów.
3. Wszystkie osoby znajdujące się w budynku szkoły powinny przebywać w bezpiecznych miejscach, np. piwnica, do czasu odwołania alarmu.
4. W przypadku konieczności opuszczenia budynku okrywamy ciało, w szczególności twarz.
5. Postępować zgodnie z zaleceniami określonymi przez władze (służby ratownicze) do czasu odwołania zagrożenia skażeniem promieniotwórczym.

XXXIV. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZAGROŻENIA ŚRODKAMI BIOLOGICZNYMI.

PROBLEM: zagrożenie środkami biologicznymi

POMOC: interwencja

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

Atak wcześniej zapowiedziany:

1. Dyrektor szkoły lub osoby upoważnione powinny śledzić komunikaty ostrzegawcze i stosować się do poleceń komunikatów nadawanych przez obronę cywilną.
2. Dyrektor szkoły lub osoby upoważnione powinny zaalarmować i ewakuować pracowników, uczniów z rejonu zagrożenia w kierunku pod wiatr od źródeł zagrożenia, a ze strefy skażonej poprzecznie do kierunku wiatru.
3. Osoby odpowiedzialne powinny wyłączyć urządzenia klimatyzacyjne w obiekcie, natychmiast zamknąć i uszczelnić wszystkie otwory wentylacyjne, okna i drzwi.
4. W miarę możliwości zgromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki: gazę, wateę, kwas octowy, oliwę jadalną, wodę, Octenisept, mydło, środki pobudzające krążenie.

Atak szybko wykryty:

1. Dyrektor szkoły lub osoby upoważnione przeprowadzają ewakuację uczniów i pracowników ze skażonych pomieszczeń.
2. Dyrektor szkoły lub osoby upoważnione wydają zakaz ruch uczniów i pracowników na zewnątrz budynku (z wyjątkiem zwalniania pracowników do domu).
3. Osoby upoważnione prowadzą profilaktykę wśród zagrożonych pracowników i uczniów.
4. Osoby upoważnione śledzą komunikaty radiowe i inne, stosują się do poleceń kierowników jednostek ratowniczych.

XXXV. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UŻYCIA TOKSYCZNYCH ŚRODKÓW PRZEMYSŁOWYCH (TSP)

PROBLEM: toksyczne środki przemysłowe

POMOC: interwencja nauczyciela, wychowawcy, pedagoga, dyrektora szkoły, pracowników szkoły (osoby biorące udział w akcji ratowniczej lub likwidowaniu awarii muszą być wyposażone w aparaty izolujące do ochrony dróg oddechowych oraz ubranie gazoszczelne)

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Świadcowie zdarzenia wnoszą poszkodowanego w bezpieczne miejsce.
2. Osoba uprawniona, udzielająca pomocy zdejmuje skażoną odzież, ciepło okrywa poszkodowanego, zapewnia mu dopływ świeżego powietrza, udziela pierwszej pomocy przedmedycznej.
3. Osoba uprawniona wzywa lekarza.

XXXVI. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL PODEJRZEWA, ŻE W SZKOLE, NA WYCIECZCE SZKOLNEJ LUB IMPREZACH ORGANIZOWANYCH PRZEZ SZKOŁĘ ZNAJDUJE SIĘ UCZEŃ BĘDĄCY POD WPLYWEM ALKOHOLU, NARKOTYKÓW LUB DOPALACZY.

PROBLEM: picie alkoholu, zażywanie narkotyków lub dopalaczy.

POMOC: interwencja kierownika wycieczki, opiekunów wycieczki, wychowawcy, pedagoga szkolnego, dyrektora

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nauczyciel/inny uczestnik wycieczki, imprezy szkolnej powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy, pedagoga, dyrektora szkoły.
2. Wyznaczona osoba odizolowuje ucznia od reszty uczniów, uczestników wycieczki, imprezy szkolnej, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Wychowawca, kierownik/opiekun wycieczki wzywa pogotowie w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. Wychowawca klasy, opiekun imprezy, kierownik wycieczki zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców/prawnych opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia z wycieczki szkolnej. Sporządza notatkę o przekazaniu ucznia rodzicom.
5. Gdy rodzice/prawni opiekunowie odmówią odebrania dziecka ze szkoły, z wycieczki, imprezy lub kontakt z nimi jest niemożliwy, o pozostaniu ucznia w szkole, na wycieczce, imprezie czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i wychowawca, opiekun imprezy szkolnej, kierownik wycieczki w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
6. Gdy rodzice odmawiają przybycia na miejsce zdarzenia bądź kontakt z nimi jest niemożliwy, a przed przybyciem rodziców dziecko daje powody

do interwencji policji, wychowawca, opiekun imprezy szkolnej, kierownik wycieczki w porozumieniu z dyrektorem szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji lub patrol szkolny.

7. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości, policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny, jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.
8. Wychowawca, opiekun imprezy szkolnej, kierownik wycieczki ustala okoliczności zdarzenia, sporządza notatkę o zajściu, którą podpisują rodzice/prawni opiekunowie ucznia.
9. Wychowawca i dyrektor szkoły ustalają wobec ucznia karę określoną w Statucie Szkoły.
  10. Pedagog szkolny zaleca rodzicom skorzystanie ze specjalistycznej pomocy psychologiczno – pedagogicznej dotyczącej uzależnień.
11. Zaistniałe wydarzenie jest odnotowane przez pedagoga szkolnego w teczce indywidualnej ucznia.
12. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu, narkotyków lub dopalaczy na wycieczce szkolnej, to szkoła ma obowiązek powiadomienia o tym policji (*specjalistę spraw nieletnich i patologii*) lub sądu rodzinnego.

XXXVII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UCHYLANIA SIĘ OD REALIZOWANIA OBOWIĄZKU SZKOLNEGO I WAGAROWANIA

PROBLEM: uchylenie się od realizowania obowiązku szkolnego, wagarowanie

POMOC: interwencja wychowawcy, pedagoga szkolnego, dyrektora szkoły

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Rodzice mają obowiązek usprawiedliwić pisemnie lub osobiście nieobecność dziecka w szkole w ciągu 7 dni. Nieobecność powyżej jednego tygodnia może być usprawiedliwiona na podstawie zaświadczenia lekarskiego.
2. W przypadku opuszczania przez ucznia pojedynczych dni w czasie kolejnych trzech tygodni wychowawca klasy jest zobowiązany wezwać rodzica w celu wyjaśnienia tych nieobecności (nawet, gdy uczeń przyniósł pisemne usprawiedliwienie).
3. W sytuacji częstych nieobecności ucznia w szkole wychowawca przeprowadza indywidualną rozmowę z uczniem w celu poznania przyczyny nieuczęszczania do szkoły, wagarów, ucieczki z lekcji oraz uświadamia ucznia o konsekwencjach takiego postępowania.
4. W przypadku przedłużającej się i nieusprawiedliwionej nieobecności ucznia wychowawca powiadamia rodziców (prawnych opiekunów) ucznia o zaistniałej sytuacji (informacja powinna być potwierdzona przez e-dziennik) oraz wzywa ich do szkoły w celu wyjaśnienia nieobecności dziecka.
5. Wychowawca w obecności pedagoga szkolnego i rodziców prowadzi rozmowę z uczniem, podczas której zostaje podpisany kontrakt określający warunki poprawy frekwencji ucznia na zajęciach szkolnych.
6. W przypadku braku współpracy rodzica (prawnego opiekuna) z wychowawcą oraz w przypadku dalszego uchylenia się od obowiązku szkolnego, wychowawca zgłasza fakt pedagogowi szkolnemu oraz dyrektorowi.

7. Pedagog sprawdza przyczyny nieobecności ucznia poprzez rozmowę z uczniem i jego rodzicami na terenie szkoły lub domu, podczas której zostaje spisany kontrakt pomiędzy wychowawcą a uczniem. Z odbytej rozmowy pedagog sporządza notatkę, do której załącza kontrakt.
8. Wychowawca, pedagog szkolny oraz rodzice ucznia podejmują wspólne działania zaradcze w celu regularnego realizowania obowiązku szkolnego przez danego ucznia. W miarę potrzeb korzystają z pomocy instytucji wspierających szkołę i rodzinę.
9. W sytuacji, gdy uczeń w dalszym ciągu nie realizuje obowiązku szkolnego, pedagog sporządza upomnienie dla rodziców w sprawie regularnego posyłania dziecka na zajęcia szkolne.
10. Jeżeli sytuacja nie ulega poprawie – gdy uczeń w dalszym ciągu nie realizuje obowiązku szkolnego, sekretariat szkoły kieruje wnioskiem o wszczęcie egzekucji administracyjnej do odpowiednich organów.
11. Pedagog szkolny w porozumieniu z dyrektorem i wychowawcą ucznia pisemnie informuje Sąd Rejonowy, Wydział Rodzinny i Nieletnich o uchylaniu się ucznia od obowiązku szkolnego.

XXXVIII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU EKSPLOZJI

PROBLEM: eksplozja

POMOC: pracownicy szkoły, nauczyciel, Szkolny Zespół Reagowania Kryzysowego

PROCEDURA POSTĘPOWANIA:

- 1.** Po zaobserwowaniu pierwszych oznak eksplozji, pracownik szkoły wydaje polecenie **Kryj się.**
- 2.** Jeśli eksplozja wystąpiła na terenie budynku, natychmiast po przejściu fali uderzeniowej zastosuj **procedurę ewakuacji.**
- 3.** W miarę konieczności członek **SZRK** powiadamia właściwe służby (straż pożarną, policję, pogotowie ratunkowe, wodociągowe, gazownicze, elektryczne).
- 4.** W przypadku wystąpienia ognia zastosuj procedurę **pożar.**
- 5.** **SZRK** zabezpiecza miejsce wypadku.

XXXIX. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UTRATY MEDIÓW

PROBLEM: utrata mediów

POMOC: dyrektor szkoły, SZRK

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Należy określić prawdopodobny czas trwania przerwy w świadczeniu usługi. W takim przypadku konieczne jest powiadomienie Kuratorium, WOW, pracowników szkoły, uczniów, rodziców.
2. Uruchomić plan funkcjonowania szkoły bez danej usługi lub z wykorzystaniem rozwiązań zastępczych:
  - a) na wypadek utraty wody:
toalety – skrócenie lub odwołanie zajęć,
woda pitna – odwołanie zajęć,
stołówka – odwołanie obiadów;
  - b) na wypadek utraty zasilania:
wentylacja – skrócenie lub odwołanie zajęć,
ogrzewanie – skrócenie lub odwołanie zajęć,
oświetlenie – skrócenie lub odwołanie zajęć;
  - c) na wypadek utraty dostaw gazu:
stołówka – odwołanie obiadów;
  - d) na wypadek utraty dostaw oleju opałowego:
ogrzewanie – odwołanie zajęć.

XL. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZNALEZIENIA PODEJRZANEGO PAKUNKU

PROBLEM: podejrzany pakunek

POMOC: wszyscy pracownicy szkoły

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Osoba, która zauważyła podejrzany pakunek natychmiast informuje o tym dyrektora szkoły oraz zabezpiecza miejsce, w którym znajduje się podejrzany pakunek.
2. Dyrektor ocenia sytuację i ewentualnie powiadamia policję i zarządza ewakuację.
3. Zabrania się uczniom i pracownikom powrotu na teren szkoły, dopóki odpowiednie służby lub dyrektor nie ogłoszą, że zagrożenie minęło.

XLI. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU EWAKUACJI W CZASIE LEKCJI

PROBLEM: ewakuacja w czasie lekcji

POMOC: dyrektor, nauczyciele, pracownicy obsługi

PROCEDURA POSTĘPOWANIA:

1. Ewakuacją kieruje dyrektor szkoły (jego zastępca lub osoba upoważniona).
2. Kierujący ewakuacją:
  - podejmuje decyzję o ogłoszeniu alarmu ewakuacyjnego oraz nadzoruje przebieg ewakuacji;
  - przekazuje przybyłemu na miejsce dowódcy akcji ratowniczo – gaśniczej informację, czy wszystkie osoby opuściły pomieszczenia kompleksu szkolnego;
  - przekazuje informację o wyłączeniu głównego zasilania elektrycznego (w przypadku nie wyłączenia zasilania, przekazuje informację o usytuowaniu głównego wyłącznika);
  - przekazuje informację o źródle zagrożenia i jego rodzaju.
  - przeprowadza akcję ewakuacyjną uczniów,
  - na miejscu ewakuacji przyjmuje meldunki od wychowawców/nauczycieli oraz pozostałych pracowników o liczbie ewakuowanych osób,
  - składa meldunek dyrektorowi szkoły lub kierującego akcją ratowniczą.
3. Osoby odpowiedzialne za daną dokumentację zabezpieczają ją.
4. Sekretariat szkoły zgodnie z decyzją dyrektora szkoły powiadamia odpowiednie służby (policja, straż pożarna, pogotowie ratunkowe, gazowe, energetyczne, wodociągowe) oraz nadzoruje zabezpieczenie ważnego mienia, dokumentów, urządzeń, pieczęci itp.
5. Kierownik gospodarczy ściśle wykonuje polecenia dyrektora szkoły/kierującego ewakuacją, w tym:
  - ogłasza alarm (3 – krotny przerywany dźwięk dzwonka, 3 sekundy przerwy),
  - powiadamia ustnie lub telefonicznie woźnego lub pracownika obsługi technicznej o ogłoszeniu ewakuacji.

6. Woźny otwiera wszystkie drzwi ewakuacyjne oraz zapewnia drożność drogi pożarowej i składa meldunek o wykonaniu obowiązków kierującemu ewakuacją.
7. Woźna w godzinach pracy szkoły – treść otrzymanej informacji (komunikatu) o zagrożeniu przekazuje do:
  - dyrektora szkoły,
  - sekretariatu,
  - pokoju nauczycielskiego,Woźna wstrzymuje wejście na teren szkoły.
Woźna po godzinach pracy szkoły w pierwszej kolejności powiadamia specjalistyczne służby ratownicze – stosownie do zagrożenia, a następnie informuje o zaistniałym zdarzeniu kierownictwo szkoły.
8. Pracownik obsługi technicznej wyłącza główne zasilanie elektryczne obiektu i składa meldunek o wykonaniu obowiązków kierującemu ewakuacją.
9. Nauczyciele po usłyszeniu alarmu ewakuacyjnego (3 długie dzwonki z przerwami 3 – sekundowymi):
  - spokojnym głosem wydają polecenie uczniom ustawienia się w parach w kierunku wyjścia z klasy,
  - przeliczają uczniów, wydają polecenie sprawnego opuszczenia sali, wyprowadzając uczniów na korytarz i kierują do wyjścia ewakuacyjnego zgodnie ze schematem dróg ewakuacyjnych,
  - nauczyciele ostatni opuszczają salę, upewniając się, że nikt nie został w pomieszczeniu.
10. Po wyprowadzeniu uczniów na zewnątrz nauczyciele ponownie przeliczają uczniów. Informację o liczbie uczniów przekazują osobie kierującej ewakuacją.
11. Obowiązki uczniów w przypadku ogłoszenia ewakuacji. Każdy uczeń przebywający w klasie na zajęciach lekcyjnych, po usłyszeniu alarmu ewakuacyjnego powinien bezwzględnie dostosować się do poleceń nauczyciela, w tym:
  - zamknąć na polecenie nauczyciela wszystkie okna,
  - ustawić się w sposób uporządkowany (dwuszereg) w kierunku wyjścia z klasy,

- na komendę nauczyciela, spokojnie, żwawym krokiem w sposób uporządkowany, udać się do wyjścia ewakuacyjnego,
- niezwłocznie meldować nauczycielowi o przypadkach szczególnych np.:
  - przekazać znane informacje o uczniach przebywających poza klasą (np. w toalecie),
  - zgłaszać natychmiastowo przypadki zasłabnięcia, omdlenia itp.

12. W trakcie ewakuacji sprawdzane są:

- szatnie (obok sali gimnastycznej) – przez nauczyciela wf-u,
- toalety – przez woźne,
- szatnie (piwnica) – przez woźne.

KOLEJNOŚĆ EWAKUACJI

Podczas ewakuacji wraz z dziećmi ewakuuje się nauczyciel obecnie mający lekcje w danej sali.

1. SZATNIA (PIWNICA):

- sala gimnastyczna – wyjście A
- szatnie przy sali gimnastycznej – wyjście A
- szatnia – wyjście główne
- sala techniczna i zaplecze – wyjście główne

2. PARTER

- świetlica – wyjście A
- biblioteka – wyjście A
- pokój administracji – wyjście B
- sekretariat – wyjście B
- stołówka – wyjście B
- gabinet pielęgniarki – wyjście B
- kuchnia – wyjście kuchenne

3. I PIĘTRO

- sale: 29, 30, 32, 33, 34 – wyjście A
- sale: 22, 23, 26, 27, 28, 24 - reedukator – wyjście B

4. II PIĘTRO

- sale: 35, 36, 37, 38, 39 – wyjście A
- sale: 40, 41, 42, 44, 44z – wyjście B

- sala 45 – gabinet pedagoga – wyjście B
- sala 43 – pokój nauczycielski – wyjście B
- radiowęzeł – wyjście B

XLII. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU EWAKUACJI W TRAKCIE PRZERWY

PROBLEM: ewakuacja w trakcie przerwy

POMOC: nauczyciele

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nauczyciele i uczniowie powinni natychmiast udać się (jeżeli tylko nie zagraża to naszemu bezpieczeństwu) pod salę lekcyjną.
2. Po rozpoznaniu przez nauczyciela zagrożenia i po dokonaniu oceny sytuacji decyduje o możliwej i najkrótszej drodze ewakuacji z budynku.
3. Uczniowie na polecenie nauczyciela ustawiają się w szeregu i w sposób zorganizowany kierują się do wskazanego wyjścia ewakuacyjnego.
4. Należy poruszać się po prawej stronie korytarzy i klatek schodowych, wykonując polecenia osób funkcyjnych.
5. Nauczyciele z uczniami mającymi zajęcia na wyższych kondygnacjach schodzą po stwierdzeniu, że uczniowie z niższych kondygnacji opuścili już budynek i drogi ewakuacyjne są już wolne.
6. Nauczyciele pełniący dyżur na boisku zabezpieczają wejścia do szkoły przed ewentualnym wbieganiem uczniów do budynku.
7. Po opuszczeniu budynku uczniowie wraz z nauczycielem udają się na miejsce zbiórki, którym jest boisko szkolne.

Zbiórka na boisku szkolnym jest ważnym momentem dla sprawdzenia stanu ilościowego klasy i ustalenia osób nieobecnych. Jest to bardzo istotne dla prowadzenia akcji ratunkowej przez wezwane służby ratownicze.

Obowiązki ucznia:

- słuchać i wykonywać dokładnie poleceń nauczyciela,
- być opanowanym, nie ulegać panice,
- udać się wraz z klasą, drogą wskazywaną przez nauczyciela na miejsce zbiórki,
- pomagać osobom słabszym,
- bezwzględnie podporządkować się osobom funkcyjnym,

- nie lekceważyć zagrożenia, nawet wówczas, gdy nie zagraża ci bezpośrednio.

XLIII. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU POŻARU

PROBLEM: **pożar**

POMOC: wszyscy pracownicy szkoły, dyrektor szkoły

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Osoba, która zauważyła ogień ocenia sytuację i upewnia się, co do rodzaju i poziomu zagrożenia.
2. Osoba, która zauważyła ogień informuje dyrektora szkoły o pożarze.
3. Dyrektor szkoły wzywa straż pożarną i zarządza ewakuację uczniów.
4. Pracownik obsługi technicznej wyłącza gaz i prąd w szkole, składa meldunek o wykonaniu zadania do osoby kierującej ewakuacją.
5. Osoba, która zauważyła ogień przystępuje do gaszenia pożaru, jeśli nie zagraża on zdrowiu lub życiu pracowników.

XLIV. PLAN EWAKUACJI

- I. Ewakuację szkoły zarządza dyrektor lub zastępca dyrektora – niezwłocznie po uzyskaniu informacji o zagrożeniu życia lub zdrowia osób przebywających w budynku szkoły i pływalni.
- II. Alarm ewakuacyjny jest ogłaszany **trzema długimi dzwonkami w odstępach co trzy sekundy.**
- III. Po usłyszeniu alarmu ewakuacji podlegają:
- uczniowie,
  - nauczyciele,
  - pracownicy administracji,
  - inne osoby przebywające w szkole,
- zgodnie z procedurą postępowania podczas działań ewakuacyjnych.
- IV. Ewakuacja następuje wg następującej kolejności:
- 1) szatnia, sala gimnastyczna,
  - 2) parter – świetlica, biblioteka, pracownicy administracji,
  - 3) I piętro,
  - 4) II piętro.
- V. Drogi ewakuacyjne są ściśle określone dla poszczególnych poziomów z czytelnym wskazaniem drzwi wyjściowych na zewnątrz obiektu. Schemat dróg ewakuacyjnych z wykazem poszczególnych klas i pomieszczeń pracowników stanowi załącznik do planu ewakuacji. Wyjścia ewakuacyjne znajdują się na poziomie parteru: wychodzą na strony północną i południową budynku. Klucze zdeponowane są w sekretariacie szkoły. Wydawane są z chwilą zarządzenia alarmu przez dyrektora szkoły lub wyznaczoną przez niego osobę.
- VI. Nad sprawnym przebiegiem ewakuacji czuwa osobiście dyrektor, zastępca dyrektora, kierownik administracyjno – gospodarczy oraz funkcjonariusz Straży Pożarnej.
- VII. Po ewakuowaniu uczniowie, grono pedagogiczne oraz pracownicy administracji i obsługi po puszczeniu budynku szkoły grupują się na terenie terenie boiska szkolnego w pobliżu ogrodzenia od strony ulicy Biłgorajskiej (jak najdalej budynku) w dwóch częściach:
- 1) w pobliżu furtki od strony pływalni
  - 2) w pobliżu furtki od strony ulicy Szaserów.

- VIII. Po ewakuowaniu uczniowie i pracownicy przebywają na miejscu ewakuacji do czasu zakończenia działań grupy rozpoznania minersko – pirotechnicznego lub jednostek Państwowej Straży Pożarnej.
- IX. Alarm odwołuje dyrektor szkoły.

XLV. PROCEDURA POSTĘPOWANIA PO OTRZYMANIU WIADOMOŚCI O PODŁOŻENIU „BOMBY”

PROBLEM: informacja o podłożeniu „bomby”.

POMOC: dyrekcja szkoły, sekretariat szkoły, kierownik administracyjny, pedagog, psycholog, świetlica szkolna, szatnia

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Osoba, która otrzymała telefon z informacją o podłożeniu „bomby” w placówce nie rozłącza się pierwsza, stara się zapamiętać jak najwięcej i zapisać otrzymane informacje. Jeżeli ma taką możliwość nagrywa rozmowę. Jeżeli zidentyfikował się numer telefonu to zapisuje go. Informację o przebiegu rozmowy telefonicznej niezwłocznie i osobiście przekazuje dyrektorowi szkoły lub jego zastępcom.
2. W sytuacji, gdy wiadomość o podłożeniu „bomby” została przekazana pisemnie osoba, która ją znalazła zabezpiecza tę wiadomość. Następnie przekazuje ją dyrektorowi szkoły lub jego zastępcom.
3. Dyrektor szkoły lub jego zastępcy powiadamiają policję. Podejmują działania zabezpieczające życie i zdrowie ludzi, a w dalszej kolejności obiekt.
4. Dyrektor szkoły lub jego zastępcy podejmują decyzję o ewakuacji szkoły.
5. Ewakuację przeprowadza się zgodnie z planem ewakuacji.
6. Podczas działań związanych z neutralizacją „bomby” stosujemy się do poleceń Policji.

XLVI.   **PROCEDURA POSTĘPOWANIA PODCZAS OGŁOSZENIA ALARMU BOMBOWEGO**

PROBLEM: alarm bombowy.

POMOC: dyrektor szkoły, osoby upoważnione

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Dyrektor szkoły lub osoba upoważniona powiadamia policję oraz zarządza ewakuację. Ewakuację przeprowadza się zgodnie z planem ewakuacji.
2. Na miejsce zagrożenia incydem bombowym dyrektor szkoły lub osoba upoważniona wzywa służby pomocnicze takie jak: policja, pogotowie ratunkowe, straż pożarna, pogotowie gazowe, pogotowie wodnokanalizacyjne, pogotowie energetyczne.
3. Po przybyciu policji na miejsce incydentu, dyrektor szkoły lub osoba upoważniona przekazuje kierowanie akcją policji.
4. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.

XLVII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU OSTRZAŁU

PROBLEM: **ostrzał.**

POMOC: pracownicy szkoły

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. W przypadku ostrzału nie uciekamy, przyjmujemy pozycję bezpieczną (leżąc twarzą do ziemi, rękami ochramiamy głowę), wydajemy polecenie innym, aby przyjęli pozycję bezpieczną.
2. Każdy powiadamia policję o zagrożeniu, nie rozłącza się i relacjonuje sytuację.
3. Kierownik administracyjny uruchamia wszystkie zainstalowane alarmy.
4. Po zakończeniu ostrzału odczekujemy chwilę, nie wstajemy. Pytamy czy ktoś jest ranny.
5. Każdy udziela pierwszej pomocy. Pyta czy wśród ludzi są lekarze, pielęgniarki lub ratownicy medyczni.
6. Dyrektor szkoły lub osoba upoważniona sprawdza czy zawiadomiona została policja i służby ratunkowe.
7. Po ostrzale osoby wyznaczone przez dyrektora sprawdzają stan zniszczeń.

XLVIII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA PO ATAKU I UCIECZCE SPRAWCÓW

PROBLEM: atak i ucieczka sprawców.

POMOC: pracownicy szkoły

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Świadek ataku sprawdza czy ktoś odniósł obrażenia, udziela pierwszej pomocy oraz wzywa pogotowie ratunkowe. Następnie powiadamia dyrektora szkoły lub jego zastępców.
2. Kierownik administracyjny włącza system alarmowy.
3. Dyrektor szkoły lub osoba wyznaczon powiadamia policję, udziela wszelkich niezbędnych informacji oraz wykonuje czynności zalecone przez policję.
4. Dozorca zamyka drzwi obiektu.
5. Osoby wyznaczone przez dyrektora szkoły sprawdzają czy nie doszło do zapalenia się czegoś, używają podręcznych środków gaśniczych, aby nie dopuścić do pożaru.
6. Świadcowie ataku starają się zapamiętać drogę ucieczki, sprawców, ich samochód lub inne ważne szczegóły – jeśli nie powoduje to niepotrzebnego ryzyka.
7. Świadcowie ataku zabezpieczają i oddzielają miejsce ataku do przyjazdu policji.
8. Nie rozmawiaj z innymi osobami o tym, co zaszło, nie plotkuj. Poczekaj, aż policja poprosi o złożenie zeznań.

XLIX. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W TRAKCIE OPERACJI ANTYTERRORYSTYCZNEJ

PROBLEM: **operacja antyterrorystyczna.**

POMOC: pracownicy szkoły

PROCEDURY POSTĘPOWANIA:

1. Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów – możesz zostać uznany za terrorystę.
2. Połóż się na podłodze, spróbuj znaleźć najbliższą osłobę, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy.
3. Nie próbuj pomagać, nie atakuj terrorystów.
4. Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniu, nawet jeśli będzie gwałtowne.
5. Nie zabieraj czasu zadawaniem pytań lub dyskusją.
6. Nie trzymaj oczu w przypadku użycia granatów łzawiących.
7. Po wydaniu polecenia wyjścia – opuść pomieszczenie jak najszybciej, nie zatrzymuj się w celu zabrania rzeczy osobistych.
8. Odpowiadaj na pytania funkcjonariusza (przedstaw się i powiedz, jak znalazłeś się na miejscu zamachu).
9. Bądź przygotowany na traktowanie ciebie jako potencjalnego terrorystę – dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona.